Keresztút—Levél

A Felsőpetényi és Ipolyvecei Evangélikus Gyülekezetek Hírlevele

2006. október—november
Reformáció—Halottak napja

Botrányok botránya (Rm,12-17.)

Általános keresztény felfogás, hogy a nagypénteki kereszthalállal Krisztus minden szenvedése véget ért. A fizikai szenvedésre vonatkozóan ez minden bizonnyal igaz. Bár a feltámadt Krisztus magán viseli a keresztre feszítés nyomait, a sebek testi értelemben nem fájnak többé. De fájdalmas lehet a rájuk való emlékezés, amikor viselőjük azokra tekint, akikért a megsebesíttetést szeretetből, önként vállalta. Fájdalmas látnia, hogy továbbra is hitetlenek, és továbbra is a bűn szolgaságára adják magukat. Más szóval továbbra is Istentől elfordulva élnek.

Pál apostol szerint Krisztusnak ezt a fájdalmát csak a Szentlélek segítségével élhetjük át. A Szentlélek nélkül érzéketlenek vagyunk rá. A Szentlélek azonban mindenben osztozik, amit Isten Fia átél. Osztozik szenvedésében is. Vele együtt kiált az Atyához: Abbá! Igen, az emberi bűntől a Szentháromság szenved! De amíg nem tölt be minket a Szentlélek, addig csak azt a szenvedést látjuk — ha ugyan látjuk —, amelyet a bűn okoz az embernek. Szenvedünk mások bűnétől, de szenvedünk a magunk bűneinek a következményei miatt is. És néha elborzadva látjuk azt a szenvedést, amelyhez — úgy érezzük — nekünk nincs közünk, mert olyan emberek okozzák egymásnak, akikkel nincs kapcsolatunk, akár a környezetünkben élnek, akár a föld távoli tájain.

Szenvedő Istenről beszélni filozófiai értelemben ostobaság, a teológia számára pedig botrány. A mi fogalmaink szerint a szenvedés nem egyeztethető össze Isten isten voltával. A teremtménye bűnétől szenvedő Istenről szólni pedig a botrányok botránya! Pontosabban: ez a keresztfa botránya, és az evangélium éppen erről a botrányról szól! Az igaz szenved a nem igazakért, elviselve minden bűnüket.

Feszület a wittenbergi Stadtkirchében (városi templom)

A keresztfa mindennél meggyőzőbben hirdeti: Isten válasza az emberi bűnre a tűrés. Legalábbis addig, amíg el nem jön a végső ítélet napja. Addig Isten tűr és szenved. Azzal a reménnyel, hogy nem hiába tartóztatja meg magát az ítélettől.

Talán lesznek, akik a keresztfára fölnézve lélekben — de inkább Lélekben — átérzik Isten bűneik miatti szenvedését, és megtérnek. Megtérnek, hogy most már együtt szenvedjenek Krisztussal, aki bánkódva tekint mind-

azok bűnére, akikért egykor a keresztfán testben is szenvedett, és akikért életét adta. Krisztussal, akit az a sok szenvedés is együttérzéssel és fájdalommal tölt el, amelyet övéinek a benne való hitért kell elszenvedniük a világtól. Pál tudatosan osztozik Krisztus eme szenvedésében is, amikor a börtön vállalásától sem riad vissza, hogy betöltse apostoli küldetését: *„Most örülök a tiértetek elviselt szenvedéseimnek, és testem elszenvedi mindazt, ami a Krisztus gyötrelmeiből még hátravan, az Ő testéért, amely az egyház.” (Kol 1,24.)*

Pieta a wittenbergi Stadtkirchében (városi templom)

De mindez csak a Szentlélek által lehetséges, akit Pál éppen azért nevez a fiúság Lelkének, mert amikor a Lélek az Atyához kiált, akkor a Fiú kiáltását visszhangozza azok szívéből, akiket betölt.

LUTHER jól érti Pált, amikor arra figyelmeztet, hogy a Lélek szívünkben való jelenlétének első biztos jele, ha bűneink lélekben úgy kezdenek gyötörni bennünket, ahogyan egykor Krisztust a kereszten gyötörte az emberi nem minden bűne, beleértve a mi bűneinket is. Amikor a Lélek munkája nyomán végre elveszettnek érezzük magunkat bűneink miatt, valójában akkor vagyunk a legkevésbé elveszettek. Ilyenkor a Lélek adja szánkba a kereszten gyötrődő Krisztus szavát: Abbá! Atyám! Az Atya pedig — a Lélek által — Fia kiáltását hallja, aki a kereszten értünk szenvedett, akiért megbocsát, és békességgel tölt el. Ám ez a békesség nem tétlenség, hanem — így mondja Pál — harc a test cselekedetei ellen. Nem a test ellen, hanem a test cselekedetei ellen!

A reformátor Luther mellszobra a wittenbergi Melanchthon-házban

A testi ember saját életében jól tűri a bűnt, tudomást sem vesz róla, vagy nem tartja annak, míg mások életében a legkisebb bűnt sem tolerálja. Haragja nem a bűn ellen, hanem a bűnös ember ellen fordul. Nem a bűnre akar lesújtani, hanem a bűnösre. A lelki ember — Isten gyermeke — soha nem embertársát ítéli el, hanem embertársa bűnös cselekedetét. A bűnösre megértő szeretettel tekint, mint segítségre szoruló, bajban lévő emberre. A lelki ember számára ez lehetséges, hiszen naponta tapasztalja, hogy Isten is így tekint őrá. Amíg a földön él, a lelki ember sem bűntelen, mert szívében ott kísért a bűn. Önmagából nem tudja gyökerestül kiirtani — ez csak Isten számára lehetséges —, de az embertársait érintő cselekedeteiben a Lélek erejével ellen tud állni a bűn ösztönzésének. Mások bűnös cselekedeteinek a következményeit pedig irgalmas szeretettel igyekszik enyhíteni, miközben az őt érő bűnös támadást — Krisztus példáját követve — tűri.

Ha lelki emberként veszünk részt Isten oldalán a bűn elleni küzdelemben, akkor Pál biztatása nekünk is szól: *„Maga a Lélek tesz bizonyságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk. (…) örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.” (Rm 12,16.17.)*

A reformátor Melanchthon a wittenbergi Melanchthon-házban

Véghelyi Antal

*(az **Evangélikus Élet**, 2006. augusztus 6-i számából)*

Ünnep—Tár
Reformáció—Halottak napja

Hálaadás

Köszönjük Tenéked, Istenünk, hogy élünk!
Hogy annyi vész után Te vagy menedékünk.
Nem is lehet nagyobb boldogságunk nekünk,
Minthogy velünk járva vigyázod életünk.

Milyen nagy kegyelem, hogy ily jó vagy hozzánk,
Hogy a baj idején felénk fordul orcád.
Megadod áldásod, a napi kenyerünk,
Megáldod a munkás, kérges két tenyerünk...

Megáldod a vetést, hogy nőjjön kalászba.
Benned veti hitét az özvegy és árva.
Benned hisz a szegény, megalázva magát,
Néked ragyogtatja az éj sok csillagát.

Boldogan mondjuk el és dícsérünk Téged:
Nyugodt az életünk, Lelked megbékéltet.
Miért is csüggednénk, inkább hálát adunk,
Hisz Véled a rossztól csak megszabadulunk.

Nem jöhet oly veszély, hogy ne segíts rajtunk,
Ne is maradjon hát soha néma ajkunk.
Hirdessük szerteszét: csodás, szent reménység,
Hogyha Benned hiszünk, eloszlik a kétség.

Csak a hit marad meg s a szeretet éltet,
Mely nélkül sohasem láthatunk meg Téged.
Köszönjük, ó, Urunk, hogy reánk gondolva
Eljuttatsz egykoron dicső országodba!

Fel, fel, ti boldogok, akik hisztek Benne!
Ne legyen közöttünk, ki hálás ne lenne!
Mert irgalma örök, megtartása csodás,
Zengjük mindnyájan ma a hála himnuszát!

Kárász Izabella
(Elhangzott az október 15-i felsőpetényi aratási hálaadó istentiszteleten)

„Semmi különbség a közt, aki bizonyosan hamisat szól, és aközt, aki valami bizonyosat állít, amiről nem tudja, hogy bizonyos-e. Ilyen formán olykor-olykor az is hazudik, aki igazat szól.” (Luther: A 95 tétel magyarázata)

Futnak a percek

Érdemes e várni még, avagy készülni kell,
e gondolat lüktet merengve idebent.
Ki mondja meg, hogy van idő
avagy készülni, készülni, másra nincs idő.

Hány percet szentelünk e kérdésnek?
Ki fogja ezt számba venni? s nem késő e már?
Mert futnak a percek egymást űzve, tekints fel
csillagos egedre.
Az évek is rakódnak csodásan, csendben, s köszönd meg,
ha csillagok ragyognak még feletted.

Köszöntsd a hajnalt, ha felvirradt rád,
köszöntsd a napnak éltető sugarát.
S ha hulló könnyet szárit a leszálló nap,
van-e remény, hogy jő-e még újabb virradat?
Ha ezüstös bársonyával ébreszt a hajnali boldogabb fény,
borulj le megváltód színe elé.
Ki párnád volt csendes álmaidban,
hulló ölelés elhagyott magányodban.

Ki utat mutatott, ha sötétben jártál,
ki ébrentartott, mikor szunnyadni akartál.
Ki felemelt, mikor elestél,
ki vérével megváltott, hogy általa hófehér legyél.

Kohári János (1987. I. 3.)
(Elhangzott felsőpetényi istentiszteleten)

Az élet értelme

Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú. Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú.

Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami. Hát akkor mi?

Aki ezen elgondolkodik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.

Örkény István (Egyperces novellák, 1968)

Menni kell

Menni kell az úton, a kapu nyitva áll,
felragyog a szemed, ma jó úton jársz.
Már nincsenek s nem üzennek hívó távolok,
bár ezernyi gondolat lelked mélyén honol.

Kertész, ki ott sétál megszállt, majd halkan rád kiált.
Megremeg a tested, s mert fiatal vagy, talán
válaszul azt mondod: „bolond ez a világ”...
S mész tovább az úton, rovod lépteidet az út porán,
míg leszáll az alkony ez alföldi rónán.

Hol már Nap helyett felült a Hold az égbolt peremére,
keres valakit a szikla tövébe.
Dúdol már a szél is, kergeti a fellegeket...
S miközben a szél dúdol, te is elszenderedsz,
elalszol és álmodod, hogy mész tovább az úton.

Mert kit keresel, ő az Úr, ki téged
álmodban is átkarol.
Átvisz téged a lélek szárnyán,
a Föld és Menny közötti megérdemelt fényes úton.

Kohári János (1981. VI. 29.)
(Elhangzott felsőpetényi istentiszteleten)

Mikor oszlik a csend

Valami suhanás az ablak előtt
valami rezzent kinn az ajtó előtt.
Valami lelkemben is megremeg...
ajtót nyitok, odakinn kínzó haláli csend.
Igen kínzó haláli csend.

Egy levél zizegve suhant le az ágról,
s néhány könnycsepp kísérte a fáról.
Néhány könnycsepp, ennyi a vég,
így búcsúzunk mi is: mint a falevél?

Nincs testvéri csók... nincs baráti ölelés?
Szemünk csücskén a lepergett könny,
s tán egy piciny fény?
Micsoda rideg vég... Így búcsúzni, mint a falevél.

Ha elérkezik a learatás, nyúl felénk egy védő kar,
mely magához ölel, testet, lelket meggyógyít,
bársonyával simogat, és örökre letakar.

Kohári János (1987. I. 5.)
(Elhangzott felsőpetényi istentiszteleten)

Röpködve száll a múló idő

Amikor még gyermek voltam, házunk előtt játszadoztam. Lovak húzták a szekeret, csikorogtak a kerekek, s vidám dalt csiripeltek a verebek. Lókos partján játszadoztunk... Egymást kergetve, futva versenyeztünk, hogy minél előbb célba érhessünk. Hogy az esti harangszóra hazaérhessünk. S az esthajnali csillagot már a ház udvarán előbújva csodálhassuk.

De most már inkább a fénylő hajnalcsillagot várom, hátha még számomra is fel-felragyog. Mert nem versenyzem csakazértis, hetvenkettedik évet töltöm én is. Már érzem, befejeztem küldetésem, földi útnak vége már, ha beérett a búzakalász, aratni kell már. Nincs már időm semmi másra, készülni kell haza már. Mert az időm lejárt, az Úr hazavár. Jövevény vagyok e földön. Uram: 10 parancsolatot magaméva tettem, mert megajándékoztál örök törvényeddel. Uram! Tégy értelmessé, hogy befogadjam és megtartsam igéd üzenetét. Köszönöm, hogy életre hívtál. Köszönöm, hogy reménységgel megajándékoztál. Lábaim előtt a Te örök mécsesed világított, hogy meg ne botoljak, hogy a világosság útján járjak. Égi harmatként szállt rám kegyelmed. Igéd reménységet és utat mutatott. Éltető lelket, bátorságot adott. Éreztem, az megerősít engem. Azért ezt az utat kerestem, hogy hozzád elérkezhessem. Abban reménykedem, hogy ama napon megismersz engem, s megajándékozol örökké tartó drága kegyelmeddel: mert megismertem és elfogadtam törvényedet. De most már sietni kell hazafelé, nincs már hátra sok időm.

Nyitva áll az Úr kapuja, vár a Megváltóm.

Kohári János (2001. július 09.)
(Elhangzott felsőpetényi istentiszteleten)

Felelj, ha vagy!

Szélfútta levél a világ.
De hol az ág? De ki az ág?

Zelk Zoltán

„Ha ellenségeinknek veszendő lelke — mely éppen olyan drága, mint a miénk — nem nehezedik ólomsúllyal a lelkükre, és nem érezzük érettük a felelősséget, akkor mi vagyunk a világ legnagyobb képmutatói.” (Trudel)

Vallomás

Én hallom:
Isten szavát
A csodálatos csendben.
Látom:
Fenséges hatalmát
A földön, az égen...

Érzem:
Isten jóságát
A fényben, a kenyérben.
Csodálom:
Drága szeretetét,
Bűnt eltörlő vérben...

Hiszem:
A látható világ
Isten szavára lett.
Tudom:
Jézus a keresztfán
Értem is szenvedett.

Áldom:
Jézus nevét, mert
Értem adta életét.
Imádom:
Isten nevét,
Mert megismertem
Üdvözítő kegyelmét!

Groska József
(Elhangzott az ipolyvecei reformációi istentiszteleten)

„Istennel a börtönben is szabadok vagyunk, Isten nélkül pedig börtön nélkül is megkötözöttek.” (Morunkovszki)

Október 31.

Itt van az ősz, sárgul a lomb,
Lehullnak a levelek.
Elköltöznek a madárkák,
Szólnak: Isten veletek!
Mégis e nap nem elmúlás,
De uj tavasz kezdete,
Mert Luther ma kilencvenöt
Tételét kiszegezte.

A hős barát templomhoz lép,
Kalapács a kezében.
Míg tételeit szegezi,
Szent tűz ég a szemében.
Nem uj vallás, nem uj tan ez,
Krisztus ősi vallása,
Szegletköve maga az Úr,
E földön nincsen mása.

Mert alapja a Szentírás,
S a Szentírás kőszikla,
Ebben van meg, sehol máshol,
A hitnek örök titka.
Tiszteljétek a Szentírást,
Jaj annak, aki bántja!
Ilyen ember dehogy lehet,
Az Istennek barátja.

Ám nem elég, ha tiszteled,
Olvasnod kell belőle,
Új emberré kell születned,
Meg kell változnod tőle.
Csak igy vagy evangélikus,
Egyházad hű gyermeke,
Csak így vár rád halál után,
Krisztus s az egek-ege.

Dallam: Gerengay Páltól

id. Harmati Béla (1928)
(Elhangzott a felsőpetényi reformációi istentiszteleten)

Bibliába

(Szontagh Pál és neje részére)

Hol Biblia a házban nincs,
Hiányzik ott a legfőbb kincs,
Mindenütt csak tövis terem,
Az élet így örömtelen.

Hol van Biblia a házban,
(Fájdalom kevés család van!)
S melléje ül a férj, a nő,
Árad beléjük új erő.
Elcsendesül a szív tőle,
Mert Jézus beszél belőle.
Vegyétek szívbe a szavát,
Szeressétek a Bibliát!!!

id. Harmati Béla (1928)
(Elhangzott a felsőpetényi reformációi istentiszteleten)

Halottak napján

Halottja van mindannyiunknak,
Hisz’ percről percre temetünk,
Vesztett remény mindenik percünk
És gyászmenet az életünk.
Sírhantolunk, gyászolunk mindig,
Temetkező szolgák vagyunk!
— Dobjuk el a tettető álcát:
Ma gyásznap van, ma sírhatunk!

Annyi nyomor, annyi szenny, vétek
Undorít meg e sárgolyón...
Hulló levélt hányszor feledtet
A megváltó, a gyilkos ón!...
Óh, hányszor kell a sírra néznünk,
Hogy vigasztaljuk önmagunk —
— Dobjuk el a tettető álcát:
Ma ünnep van, ma sírhatunk!...

Ady Endre

Halottaink

„Nem akarunk gyászolni, hogy elvesztettük őket, hanem hálásak vagyunk azért, hogy kaptuk őket. Sőt, ők még most is a miéink! Mert aki hazamegy az Úrhoz, megmarad Isten családjának közösségében — és csupán ***előrement****.”*

Hieronymus egyházatya

„Nagyon gyorsan észrevesszük és latolgatjuk, amit másoktól szenvedünk, de hogy mennyit türnek mások tőlünk, arra nem figyelünk.” (Kempis)

Tekintet nélkül

Be kell látnunk:
Ha kérdeznek, becsületesen
felelni kell.
A harcot becsületesen
fel kell venni,
az úton becsületesen
végig kell menni,
a szerepet becsületesen
el kell játszani,
keményen és tekintet nélkül.

A kapuk mögül ebek vicsorognak,
az ablakokból kiköpdösnek
és röhögnek.
Száz közbiztonsági gócpont
adja ki az elfogatási parancsot.
Kemény tárgyak zuhognak a fejünkhöz,
súlyos, vérező kövek,
de néha röppen sóhaj is,
szeretet is, rózsa is.

És este a tűzhely mellett,
vagy szuronyos zsandárok között
hátrakötött kézzel,
mégis mondogatni kell
a fellebbezhetetlen,
sziklakemény,
erősítő,
vigasztaló
igét:

Krisztusnak és Pilátusnak,
farizeusoknak és vámosoknak,
zsidóknak és rómaiaknak
egyformán szolgálni
nem lehet.

Dsida Jenő (1928)

Imádság népünkért

Teremtő Istenünk!
Vesd le ránk tekintetedet,
Hallgasd meg sokat szenvedett népünk könyörgését!

Nyisd meg szíveinket,
Világítsd meg elméinket,
Hogy a Te törvényeid szerint
Neked tetszően cselekedjünk!

Segíts megszabadulni bűneinktől,
Szabadíts meg a Gonosztól!

Legyen békesség magyar és magyar között,
Magyar és nem magyar között,
Legyen békesség az emberek között!

Jelöld ki minden emberben az utat,
Hogy Hozzád visszatalálhassunk,
És a Te akaratodból
A Krisztusi szeretet törvénye szerint élhessünk!

Ámen

dr. Papp Lajos szívsebész

Egy meghallgatott imádság

Erőt kértem az Úrtól,
S Ő nehézségeket adott,
Melyeken megedződtem.

Bölcsességért imádkoztam,
És problémákat adott,
amelyeket megtanultam megoldani.

Előmenetelt óhajtottam,
Gondolkodó agyat és testi erőt kaptam,
Hogy dolgozzam.

Kértem bátorságot,
És Isten veszélyeket adott,
Melyeket legyőztem.

Áhítottam, hogy szeretni tudjak,
És kaptam az Úrtól bajba jutott embereket,
Hogy segítsek rajtuk.

Kegyes jóindulat helyett
alkalmakat kaptam a jóra.

Semmit nem kaptam, amit kértem,
És mindent megkaptam,
amire szükségem volt.

Imádságom meghallgatásra talált.

Tanács

Kiket szeretsz, s akik szeretnek,
Ha bántanak, ha megsebeznek,
Ne haragudj rájuk sokáig!
De öntsd ki szíved s ha letörléd
A fájdalom kicsordult könnyét
Bocsáss meg! Hidd, enyhedre válik!

Oh egymást hányszor félreértjük,
Szeretteinket hányszor sértjük,
Bár szívünk éppen nem akarja.
Mi is talán vérzünk a sebben,
Nekünk is fáj még élesebben,
De büszkeségünk be nem vallja.

Ne légy hát büszke, légy őszinte,
Híved legott azzá lesz szinte.
Oszlik gyanú, megenyhül bánat!
Oly váratlan jöhet halálunk
S ha egymástól haraggal válunk,
A sírnál késő a bocsánat.

Gyulai Pál

(Elhangzott a november 19-i istentiszteleten Felsőpetényben)

Mag—Tár

Kötőjeles történetek

Dr. Hézser Gábor válogatásában jelentek meg a kötőjeles történtek még 1998-ban a *Kálvin Kiadó* gondozásában. A történetek egy-egy élethelyzetre vonatkozóan tanulságosak lehetnek, segíthetnek, tanácsolhatnak, vigasztalhatnak. Nem bibliai történetekről van szó, mégis mindegyikhez kapcsolódik a könyvben egy-egy igehely is — éppen ezért is kerültek a *Mag—Tár*ba. Úgy vélem, hasznosak lehetnek mindannyiunk számára e történetek.

Menny és pokol (Lk 16,19-23.)

— Papa, milyen lehet a pokol? — kérdezte a rabbit a fia.

— Képzelj egy hatalmas nagy étkezdét. Az asztalok roskadoznak a finomnál finomabb ételek alatt. Sok éhes ember ül ott. De van egy kis baj: mindegyiknek béna a csuklója. Meg aztán az evőeszközeiknek fél méter hosszú a nyele! Valaki rákötötte a kést meg a villát a merev kezükre, hogy legalább tartani tudják. Aztán megkezdődik az evés. Képzeld csak el, a félméteres nyelű késekkel meg villákkal bökdösnek az étel után, de aligalig tudnak felszúrni valamit. És ha akad is egy falat a villájukra, a hosszú, buta nyelek miatt nem tudják a szájukhoz vinni a falatot. Hát, valahogy így képzelem el a poklot, fiam.

A gyereknek tetszett az elbeszélés, ezért most a menny felől kérdezősködött:

— Képzelj egy hatalmas nagy étkezdét. Az asztalok roskadoznak a finomnál finomabb ételek alatt. Sok éhes ember ül ott. De van egy kis baj: mindegyiknek béna a csuklója. Meg aztán az evőeszközeiknek fél méter hosszú a nyele! Valaki rákötötte a kést meg a villát a merev kezükre, hogy legalább tartani tudják. Aztán megkezdődik az evés. Óvatosan vágják a sülteket, hosszú villájukkal a finom falatot a szemben ülő szájába helyezik. Vidáman lakomáznak, amíg jól nem lakott mindenki… Hát, valahogy így képzelem el a mennyországot, fiam!

P. Jacobi nyomán

Boldogságok

Sorozatunk a boldogsággal foglalkozik — a ***Boldogmondások*** segítségével, két forrás tollaival ékeskedve; Gyökössy Endre: ***A növekedés boldogsága*** c. könyvét és Ordass Lajos: *Útravaló* c. könyvét felhasználva. Jó volna, ha a gyülekezet tagjaitól is érkeznének gondolatok az éppen aktuális boldogmondások kapcsán, így egyúttal biztatok is mindenkit, juttassa el sorait a lelkészi hivatalba, hogy a legközelebbi szám indulásához többek saját gondolatát is felhasználhassuk! (Legközelebb ***A boldogmondások margójára*** c. írás következik.)

Igazságért és Krisztusért üldözöttek

Izraelben, a Genezáret tó partján, a ***Hegyi beszéd*** feltételezett helyszínén álló *Boldogság temploma* a nyolc boldogságnak megfelelően nyolcszögletű. Tornya ablakain olvashatók latinul a boldogmondások. Bevezetőnek hadd álljon majd minden mondás élén egy kis kép ezekről az ablakokról.

Növekedés — szolgálatban

Mt 5,9.

7. „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek.”

Hadd reméljem, hogy most már érezzük, akik eddig gondolatról gondolatra végigkö-

vettük a boldogmondásokat, hogy azok nem egymástól független bölcs tanácsok, hanem valójában a növekedő, lélekben, szellemben táguló élet *jézusi menetrendje*, amelyet nemcsak tanított Jézus, hanem tanítványaival együtt meg is valósított. Így nem csupán egyik leglényegesebb tanítása, hanem egyik legnagyobb csodája, csodás tette a boldogmondás-sorozat.

Csodás tette, mert amíg így növelte tanítványai életét, ráadásul boldoggá is tette őket. Hiszen a boldogság az élet növekedésének és tágulásának terméke. Csak a növekvő és lélekben, szellemben kiteljesedő élet termi meg a boldogságot.

Tulajdonképpen velünk is ezt cselekedte, amíg olvastuk. Nemcsak értelmünket, hanem egész lényünket növelte, a 0 ponttól az ÉN-ig, az ÉN-től a TE-ig. Majd együtt növekedtünk és tágult a lelkünk, szellemünk a szelídség erejében és az erő szelídségében. Aztán növekedtünk igazságban, a lehajló és cselekvő szeretetben, amelyet Ő irgalomnak nevez, mert növelte és tágította lényünket Önmagában.

Hiszen azt hallottuk és élhettük át, hogy akik szívükbe fogadják Jézust, azok az Istent fogadják be és megtisztul a szívük. A tiszta szív pedig lát: tisztán lát, mindig és mindenütt, mindenben meglátja Istent — és boldog. Már hogyne lenne boldog, ha belenövekedhet az Úrba és az Úr növekszik benne!

Évszázadokon át sokan és sokszor azt hitték, azt gondolták és gondolják és hiszik még ma is: ez a *cél*, a végcél. Az Úr bennem és én az Úrban. Ez maga a tökéletes és végleges boldogság. Lehet-e, kell-e ennél több?

Ennek a hitnek és gondolkodásnak az a tragikus tévedése, hogy összetéveszti a csúcsot a *céllal*. Jézus azért visz bennünket a csúcsig, hogy *onnan* jobban és tisztábban lássuk a célt. Tanítványságunk végcélját.

Ha ez volna tanítványságunk célja: az ÚR bennem és én az ÚR-ban, csak hat boldogságot mondott volna Jézus a Galileai-hegyen. Csak az első hat boldogmondást cselekedte volna meg velünk, növelve életünket.

Ám van hetedik és nyolcadik boldogmondás is.

Ezzel a két boldogmondással véd meg bennünket attól a veszélytől, hogy most már Benne váljék az életünk mozdulatlanná, vagy éppen habzsolóvá.

Szóltunk már arról, hogy az emberek kétféleképpen próbálják megtalálni boldogságukat. Van, aki akkor boldog, ha mozdulatlan az élete. Ha békén hagyják és csöndben, elhúzódva mindentől és mindenkitől élhet, és ha tehetné, így élné egész életét.

Van, aki az élet habzsolásában találja meg boldogságát, az élet minden percének el- és kihasználásában.

A kísértőnek egyik leghátborzongatóbb tette, hogy megkísérli csúcsra vitetni velünk ezt a két életformát, ezt a kétféle boldogságkeresést, hogy ha nem is a régi, de legalább az új életünkben, tehát a csúcson az Úrban legyünk tovább is mozdulatlanok, vagy habzsolók. A kísértőnek csak egy célja van, hogy életünk megmerevedjék, vagy elégjen, hogy ez hol történik, a régi vagy az új életünkben, neki mindegy. Csak boldogok, valóban boldogok ne legyünk.

Tulajdonképpen ha belegondolunk: ezzel kísértette Jézust is a pusztában. Amikor azzal kísérti, hogy a köveket változtassa kenyerekké, a pusztai, qumráni zsidó-esszénus kolostor jelszavát súgja Jézusnak. Azokét — ma már jól tudjuk —, akik még saját fajtestvéreiket is gyűlölték és megvetették, s mindentől és mindenkitől eltávolodva egy pusztai kolostorba vonultak, hogy ott a „köveket kenyerekké” változtassák. Hihetetlen és tiszteletreméltó erőfeszítést fejtettek ki, hogy mindennapi, pusztai életüket fenntartsák: magukat mindenkinél különbnek tartva, de távol saját népüktől, távol a világtól. Tulajdonképpen erre az életformára szeretné rávenni Jézust a kísértő. Azt sugallva neki: légy olyan, mint az esszénusok, lépj be a kolostorba. Tűnj el közöttük. Csak ki ne lépj a világ felé! Merevedj be közéjük. Csak só ne légy, amelyik ízesít és konzervál; csak világosság ne légy, amelyik világít. Falazd be magad a qumráni kolostor mozdulatlanságába!

Amikor pedig felviszi (valójában, vagy gondolatban? — mindegy!) a templom párkányára, és soha nem látott leugrásra — csodatettre akarja rákényszeríteni — azzal azt kívánja tőle: Te légy korod legnagyobb varázslója és élvezője magadnak, ám magasan az emberek feje fölött, titkos erőidet a magad örömére és az emberek bámulatának felkeltésére használd. Csak közéjük ne keveredj!

Jézus elutasítja ezt a két kísértést. A harmadikat is, az élet habzsolásának emberfeletti (és ember alatti?) kísértését és lehetőségét, amellyel megajándékozná a kísértő, ha leborulva őt imádná.

✸

Szívünkre a kezünket, melyikünket ne kísértett volna már meg ugyanaz a nagy sugdosó!? Te az Úrban vagy és az Úr benned van? Semmi baj! Most húzódj szépen vissza a gonosz világtól, imádkozz és elmélkedj napjában, ahányszor csak akarsz, ha csak teheted, vándorolj szent magányodban vizek partján, hegyek csúcsán, ám lásd meg mindenütt és mindenben Istent! Ha éppen akarsz, magadba is vonulhatsz, ott még jobban elérheted, hogy távol légy mindentől és mindenkitől.

Behúzódhatsz szobád sarkába is, olvasgasd szent könyveidet, csak ki ne mozdulj onnan! Régi életedben is a mozdulatlanság kedvelője voltál, légy az az újban is! Csak hidd, szentül, hogy a csúcs, amit elértél, egyben tanítványságod célja is!

Megvallom, életem legnagyobb kísértése pontosan ez. De szívesen tenném ! De szívesen élnék így, ha nem tudnám, hogy *ez kísértés*!

Sokaknak suttog ilyesmit a kísértő: Habzsold az igehirdetéseket vasárnaptól szombatig. Mindig, mindenütt, ahol és ahányszor teheted. Légy igeélvező. Keress magadnak igazi közösséget, jól fészkeld be oda magad, pátyolgassátok ott egymást és lehetőleg be ne engedjetek olyan valakit, akit nem találtok *‘méltónak’*, hogy közétek menjen. Afféle Mária Magdalénákat, gadarénusokat, Zákeusokat, akikkel a Gazdátok bajmolódott szüntelen, no, az ilyeneknek nincs helye közöttetek; ti csak egymást élvezzétek és ki ne jöjjetek onnan a bűnös és gonosz világba!

Milyen hallatlanul nehezen ismerjük fel, hogy *ez is kísértés*. Pedig az, a javából. Mindkét kísértés lényegében egy célra törekszik: a só, ama só a Galileai hegyről maradjon csak a sótartóban, ereszkedjék ott meg, hogy ne legyen jó semmire, csak hogy kidobják és eltapossák az emberek. Hogy a jó kovász, amely az egész tésztát megkelesztené, száradjon csak be egy kis templomocska, vagy közösség színes bögréjébe s a lámpás maradjon csak a véka alatt és ne világítson azoknak, akik a házban, az egyházban, vagy éppen a világban vannak.

Mint lelkigondozó, elmondhatom, hogy azok a jóakaratú testvéreink, akik akár az egyik, akár a másik kísértésbe esnek, végül is boldogtalanok. Nyugtalankodni kezdenek és vándorolni. Egyháztól egyházig, közösségtől közösségig. Nem tudják pontosan, mi a bajuk, de nem érzik jól magukat sehol.

Miért boldogtalanok és miért nyugtalanok? Mert *összetévesztették a boldogmondások csúcsát a céljával*. A csúcson maradtak s még nem fedezték fel a hetedik és a nyolcadik boldogmondást.

A hetedik boldogmondás pedig ez: *„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek.”*

A *shalom* szó, amelyet itt Jézus a békességre használhatott, a zavartalan kapcsolatot jelenti Isten és ember, s az ember és ember között; szövegünkben található, Máté által leírt görög szó, az *eirenepoios* szóról szóra ezt jelenti: békességszerző.

Jézus úgy viszi el tanítványait a boldogmondások csúcsáig, ahogy egykor három tanítványát fölvitte a megdicsőülés hegyére, s bár azok házikót szeretnének építeni, hogy ott maradjanak, ott élvezzék tovább a nagy misztériumot, Jézus leviszi őket, hogy tanúi legyenek, hogyan szerez Ő békességet egy holdkóros gyermeknek és édesapjának. Mert ez az Ő élete célja, és nem a megdicsőülés hegye. Nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon *(Mk 10,45.)*

Jézus a hetedik boldogmondásban nem a csúcson letanyázókat, vagy a csúcsot élvezőket mondja boldogoknak, hanem a békességszerzőket. Azokat, akik célba találnak. Akik míg tovább növekednek és tágulnak a csúcsról a MI felé, az Úrral és az Úrban minden ember felé. A békétlenségben élő embertársaik felé. Be sokan vannak!

Azokat mondja boldogoknak, akik az erő szelídségében, a fölismert igazsággal és a megkapott agapéval, ahol csak erre lehetőségük van, helyreállítják a békességet: Isten és ember között, ember és ember között. A békességszerzőket mondja boldogoknak. Akik a maguk kis világában, otthonukban, ahol kenyerüket keresik, vagy — ha módjuk van rá — még szélesebb körben, de békességet szereznek. Azt munkálják. Azért törik, égetik magukat, hogy békesség legyen és ne csak bennük, hanem körülöttük is. Mert ez a tanítványság *célja*.

Ez volt Jézusé is. Gondoljunk csak gyógyításai zömére: a gutaütöttre, a betsaidai vakra, a vérző asszonyra, a gadarénusra, vagy a samáriaiakra: mindegyiket visszaküldi régi környezetébe, hogy ott találjanak célba. Hogy békességszerzők legyenek ott, ahol eddig békétlenség forrásai voltak.

Gondoljunk Péterre és Pálra: halálukig az evangélium hirdetésével párhuzamosan egyebet sem tesznek, mint azt, hogy a zsidókból lett tanítványok megbéküljenek a pogányokból lettekkel és fordítva. Mindketten békességszerzők legyenek a maguk világában. Hogy leomoljanak a válaszfalak: szín, faj, nő, férfi, szegény és gazdag között — az Úrban. Ha a csúcson maradtak volna, a pusztában, vagy a Genezáret partján: megrekednek —, de ők tovább növekednek, míg célba nem találnak.

✸

Hogy ez nem valami modernkedő igemagyarázat, mutatja az ígéret is, amit ehhez a szolgálathoz fűz Jézus: *„… ők Isten fiainak neveztetnek”*. Mégcsak nem is gyermekeinek, fiainak! Pedig ez Jézus Krisztus státusa! Tehát mi azt a szolgálatot végezhetjük, sőt kell végeznünk, amit Ő. A békességszerzés szolgálatát. Ebben lehetünk testvérei és így boldogok.

Hogy ez a szolgálat nem veszélytelen, sőt harci szolgálat, arról szól az utolsó boldogmondás.

Győkössy Endre

Útravaló

„Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak.” (Mt 5,9.)

Uram!

Kettőt világosan megérteni vélek a ma adott útravalóból. Az egyik ez: Isten gyermeke csak akkor lehetek, ha annyira békességben élek az emberekkel, amennyire az rajtam múlik. A másik megállapításodat ugyanilyen határozottnak érzem: békességük csak azoknak lehet, akik Isten fiai.

Ezen az ablakon át, melyet most nyitottál meg előttem, meglátom a történelem véres háborúinak főokát. Mindig ez történik: az ember elszakítja magát teremtő Istene szent akaratától, sőt szembeszegül vele, és vérrel-vassal ő maga akar hatalmaskodni. A békét emberi szóhoz, érdekek hangoztatásához igyekszik kötni. Az emberi szó hitványnak bizonyul, az érdekek pedig inkább új összeütközéseket, nem pedig kiengesztelődést szülnek.

Uram!

Amit ebből a boldogság-ígéretedből eddigi keresztyén életemben szabad volt megtapasztalnom, azt most igen hálásan megköszönöm neked. Egyben bizalommal kérlek: mai utamon tégy békességed követévé. A civódó világhatalmak életére ugyan befolyásom nincsen, de a magam kis világában bizonyságot tehetek a Te Igéd boldogító igazságáról.

Ordass Lajos

Békét teremtők

„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek.” (Mt 5,9)

Sok kérdés felmerülhet bennünk ezen igevers hallatán. Mi tudunk-e békét teremteni? Hogyan lehetünk ezáltal Isten fiai? Mit kell ezért tenni? Hogyan éljünk érte? Nem kell rögtön az iszonyatos háborúkra gondolnunk, hogy valami békebíró szerepével egy személyben teremtsünk békét, átutazva ezzel esetleg a fél világot. Sokkal inkább gondolnunk kell egy közelebbi, elérhető *‘helyszínre’*.

Önmagunkban, lelkünkben kell kezdenünk a béketeremtést. Sokan gondolhatják, hogy ez nem nagy világmegváltás, és nem is oly lényeges. Pedig nincs ennél fontosabb és szükségszerűbb a mindennapok megéléséhez, hogy méltón követhessük Urunkat, Istenünket. Egyben a legnehezebb is, hiszen saját magunkat, életünk milyenségét, környezetünket, nem mindig könnyű. Elveszünk a világunkban oly döntő külsőségek, anyagiasság, bűnök tengerében. S nem, vagy csak nehezen látjuk meg, hogy valójában Isten milyennek akar látni, milyennek teremtett meg.

„A békesség csúcsa pedig az öröm. Ez a legnagyobb. Amikor a békesség akkora, hogy az már öröm. Mit gondoltok, mi vonzotta a rómaiak, a görögök, a pogányok ezreit az első gyülekezetbe? — Az, hogy ott ez az öröm és békesség sugárzott. Talán meg sem szólaltak, csak úgy együtt voltak, és ott Jézus Krisztus jelenléte sugárzott. Az emberekből az Isten békessége sugárzott.” (Részlet Gyökössy Endre: ***Mégis-öröm*** *c. könyvéből.)*

„Amint engedünk a gonosznak, megzavarja békességünket, és azt csak újabb összetörés és Jézus vére erejének új megtapasztalása által lehet ismét elnyerni. De addig nem tökéletes a békességünk, amíg Isten akaratával belsőleg nem vagyunk teljesen egyek. Például valamit nem akarunk elfogadni, ami terhes, bensőnk ellenkezik, fellázad. Mi ennek a következménye? Belső nyugtalanság, békétlenség. Egy darab poklot hordozunk magunkban. A menny viszont Isten akaratával való harmónia. Minél jobban előrehaladunk Jézus iskolájában, annál mélyebb békesség lesz úrrá bennünk. — A békesség, ami elsősorban tisztán kegyelmi ajándék, mégis annak az eredménye, ha hűségesen és buzgón járunk az Úr iskolájába, az engedelmesség iskolájába. Ezért mondja Jézus: ‘Nyugalmat találtok.’ Mint amikor valamely elveszett tárgy a szerencsés megtaláló birtokába kerül, úgy lesz a mienk a lelki békesség.” (Részelt Carl Eichhorn: ***Isten műhelyében*** *c. könyvéből.)*

Rádi Jánosné

Békesség és *‘forradalom’*

Szeretnék ugyan, de nem tehetem meg, hogy hallgassak. Bárcsak ne volna okom rá! Ám épp most, épp ezekben a napokban, és épp akkor amikor a boldogmondások közt pont a békességről esik szó, nem tehetem meg, hogy hazug vagy gyáva módon hallgassak. Ahogyan Jeremiás sem tehette: *„Azt gondoltam: nem törődöm vele, nem szólok többé az ő nevében. De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve. Erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam.” (Jer 20,9.)*

Sajnos túlcsordult a pohár az elmúlt hetekben, minden tekintetben. 50 év után, ha egészen másképp is, de ismét történelmi időket élünk, és *Európa* és a világ szeme rajtunk csüng. És sajnos: rajtunk nevet, rajtunk élcelődik. Reményem szerint azért részvéttel is van irántunk, és aggodalommal figyeli az eseményeket. Sajnos meg kellett élnünk, hogy országunk az anarchia felé tart. Most még, amint e sorokat írom, nagyon nem tudni, meddig, hova fajulhatnak az események.

Keresztyén kötelességünk tenni az ellen, hogy ez bekövetkezhessen. Persze, nem vagyunk politikusok, nem oldhatjuk meg mi, hétköznapi állampolgárok az egyre súlyosbodó válságot. Mégis a mi kezünkben van a legnagyobb fegyver! Mégpedig az összekulcsolt kéz fegyvere. Ha megértenénk az imádság erejét, és ha valóban lelkünk lélegzetvételévé válna az imádság, akkor lehet, hogy nem tartana itt országunk. Megvizsgáltad-e már testvérem önmagadat, imádságos életedet, békességért fohászkodásodat?! Az őszinte önvizsgálat mérlegén nem kell-e Neked is azt vallanod, amit bűnbánattal kell elismernem? Nem könyörögtem eleget az Úrhoz azért, hogy népünk élete békés mederben folyjon. Vétkeztem. Vétkeztem, mert a legfőbb és általam is könnyen végezhető békességet munkáló szolgálatban meglankadtam, nem voltam elég intenzív, nem voltam elég kitartó.

Pedig ne higgyük, hogy egyik vagy másik politikai erőnek hatalmában lehetne a válság békés rendezése. Egyedül Isten kegyelme az, ami megőrizhet mindannyiunkat. Hallunk békességért kiáltásokat eleget, de látjuk, mennyire békétlenek épp azok, akik kiáltanak! Jeremiási időket élünk Ő sem véletlenül közvetítette így Isten szavát: *„Népem romlását úgy gyógyítják, hogy könnyelműen mondogatják: Békesség, békesség! — de nincs békesség! Szégyenkezniük kellene, mert utálatos, amit tettek. De nem akarnak szégyenkezni, és már pirulni sem tudnak. Azért elesnek az összeomláskor, elbuknak a megtorlás idején — mondta az Úr.” (Jer 6,14-15.)*

Igen, a próféták, és általában is Isten emberei mindig felléptek a társadalmi igazságtalanságokkal,

visszaélésekkel, erkölcstelenséggel szemben! Divat ugyan egyes körökben azt mennydörögni, hogy az egyház ne politizáljon. Sokan be is veszik ezt a maszlagot, és harsogják velük együtt. Pedig Isten szava nem enged meg ilyen *'elhallgattatást'*. Amikor Ő küldi igehirdetőit, hogy az Ő nevében szóljanak, akkor nekik azt kell mondaniuk,amit Uruktól kaptak, és nem azt, amit mások hallani — vagy inkább nem hallani — szeretnének.

Békesség, békesség — de nincs békesség! ezt mondja Jeremiáson keresztül az Úr. Nincs békesség a hazugnak, csalónak, erőszakosnak, *'békességre uszítónak'*. A mai Magyarországon — sajnos — nincs ennél aktuálisabb igei üzenet... Ha meg nem térünk, ugyanúgy járhatunk, mint Izráel járt — elpusztult az ország! Őszintén szólva nem sok hiányzik már hozzá nálunk sem... Erkölcsi értelemben már meg is történt — az igazság szavát annyira elnyomtuk, saját hazugságainkkal, hogy már minden erkölcstelenséget természetesnek tartunk, sőt, erénynek tüntetjük fel!

Nem arról van szó, hogy kinek milyen a politikai irányultsága, ilyen vagy olyan a meggyőződése, vagy éppen milyen gazdaságpolitikát, milyen egészségpolitikát, oktatáspolitikát szeretne, stb. Isten népe nem léphet be az intézményesített hazugság mezsgyéjére, és nem fogadhatja el a hazugságot bevett játékszabálynak, se nem fogadhatja el az erőszak politikáját.

Az utcán randalírozók nem, sőt, még a békés tüntetők közül letartoztatottak sem politikai foglyok ugyan (ahogyan némelyek szeretik feltüntetni), de az tény, hogy igen sok rendőri erőszak történt, már csak a televízió képernyőjén láthatók alapján is tudjuk, hogy temérdek túlkapás, törvénytelenség történt a rendőrség részéről. Ha nehezen is, vonakodva, apró cseppekben is, de ezt bizony már a rendőrség is *'kénytelen'* elismerni.

Ismerőseim — akik egyáltalán nem huligánként vettek részt október 23-án az ünnepségeken — beszámolói is ugyanazt mutatják, amit a képernyőkről lehetett látni. Néhány valóban törvénysértő randalírozó miatt mindenkivel, a valóban békésen ünneplőkkel is ugyanolyan kesztyűs kézzel bántak, és egyszerűen lehetetlen volt elmenekülniük, hiába szerettek volna, hiába nem követtek el semmit. Nem véletlen, hogy az *Európai Unió* is érdeklődését fejezte ki *'az esetleges'* túlkapások iránt. A vizsgálatok eredményére még természetesen várnunk kell, de azért a lényeget láttuk. Még ha minden ünneplő valóban békétlen tüntetőként, erőszakosan lépett volna fel (de nem így volt!), akkor is példátlan volna, hogy gumilövedékkel lövik a tömeget (hát még hogy fejmagasságban!). A kilőtt szemre semmi nem lehet elfogadható magyarázat, semmi nem lehet mentség...

Itt nem politikáról van szó, hanem először is erkölcsi értékek sárba tiprásáról, másodszor pedig ezek fedezésére elkövetett további törvénytelenségekről. Márpedig a törvénytelenség akkor is törvénytelenség, ha a törvényhozó hatalom követi el, a törvénytelenség akkor is törvénytelenség, ha a törvény őre követi el, és a törvénytelenség akkor is törvénytelenség, ha tüntető állampolgár követi el. Mert az elmúlt hetekben mindkét oldalról történtek törvénysértések. Az egyház nem érthet egyet a törvénysértővel — se így, se úgy, bármelyik oldalon álljon is a törvényszegő.

Jeremiási időket élünk, ezért adtam november 5-i vasárnapi igehirdetésem címéül: ***Jeremiási idők***. Talán azonban tudja a gyülekezet, hogy ezt nem a szeptemberi-októberi események után, hanem jóval előtte fogalmaztam már meg. Ugyanis 2004 ádventjétől felkértek, hogy lelkészi folyóiratunk, a ***Lelkipásztor*** számára készítsek minden alkalommal az igehirdetési előkészítőkhöz egy tallózást a kommentárokból, az igeszakaszok magyarázatával foglalkozó teológiai, írásmagyarázati könyvekből. Ez viszont azt jelenti, hogy 2-3 hónapra előre kell dolgoznom, ekkor keletkezett a cím is. Tehát ezen idők jelenben való felismerése már csak ezért is legalább nyárvégre nyúlik vissza.

Azonban azt is el kell mondanom, hogy a nyár elején az egyházmegye lelkészi munkaközösségének ülésén, Legénden, az úrvacsorai igehirdetésem is hasonló, prófétai alapokon hangzó volt — mégpedig Habakuk próféta alapján. Ugyanis már akkor is világos volt sok minden — pedig még igencsak messze voltunk a szennyes őszi napvilágra kerülésétől!

Békesség, békesség! Mikor lesz végre igaz országunkban? Mert most biztos, hogy nincs békesség...

A rovat lezárásaként pedig hadd álljon itt a két említett igehirdetés írásos változata. Már csak azért is, mert a habakuki prófécia aktualitása nemcsak országunk közállapotai alapján áll fenn, hanem konkrétan a Reformáció ünnepe kapcsán is — ugyanis Habakuktól származik az a textusban is szereplő mondta *(Hab 2,4b.)*, amit Pál idéz a római levélben, és ami Luther lelkében elindította azt a világfolyamatot, amelyet reformációnak nevezünk. hitbeli, igei felismerés volt Szentlélek által, mégis világpolitikai kihatásai voltak. Ne csodálkozzunk hát, hogy evangélikus egyházunk nem hajlandó elfogadni, hogy egyes csoportok el akarják tiltani a politikától. Ezeknek az embereknek nincs fogalmuk arról, mi valójában a politika. Az egyház nem világtól elzárt sziget, hanem benne él a világban. A görögöknél ez a városállamban, a poliszban való létet jelentett. Innen származik a politika kifejezés. Mert a politika a város, az állam ügyeivel való foglalkozás — azaz mindannyiunk ügyeivel! Hogyan lehetne ebből bárkit is kizárni?

Szakács Tamás

Igazságra várva

Hab 1,2-4.13.; 2,1-4.

(Lelkészi munkaközösségi ülés úrvacsorai igehirdetésének szerkesztett változata, 2006. június 28., Legénd)

Imádkozzunk!
Istenünk! Köszönjük Neked, hogy ezen az új reggelen is csendben Rád figyelhetünk. Köszönjük Neked sokféle ajándékodat: az elmúlt éjszakát, az új napot sokféle lehetőségével és ajándékaival, de legfőképpen azt köszönjük Neked, hogy Te Magad is jelen vagy közöttünk. Hogy amikor csendben figyel a szívünk, akkor nem a semmibe hallgatózunk, hanem a Te hangodat, a Te vigasztaló üzenetedet, bátorító szavadat, a Te feddésedet, útmutatásodat, támogató szavadat, ha úgy adódik, akár ítéletedet kell meghallanunk. Adj lelkünknek olyan belső csendet, amely nem nyomja el a Te szavadat! Nyisd meg hozzá fülünket, hogy eljusson hozzánk mindaz, amit üzensz. Mert ha körbenézünk, ha a világra tekintünk magunk körül, akkor oly könnyű elkeseredni és oly nehéz Rád találni. Te mégis, ma is találj ránk!
Ámen

Hab 1

2 Meddig kell még kiáltanom, URam,
miért nem hallgatsz meg?
Kiáltok Hozzád az erőszak miatt,
de nem segítesz!
3 Miért kell látnom a bűnt,
és néznem a nyomorúságot?
Erőszak és önkény van szemem előtt.
Folyik a per, és viszály támad.
4 Azért nem érvényesül a törvény,
nem hoznak soha igaz ítéletet,
mert a bűnös kijátssza az igazat:
ezért hoznak igazságtalan ítéletet.

…

2 1 Őrhelyemre állok,
odaállok a bástyára, figyelek,
várva, hogy mit szól hozzám
és mit felel panaszomra.
2 Az ÚR szólt is nekem, és ezt mondta:
Írd le ezt a kijelentést, vésd táblákra,
hogy könnyen el lehessen olvasni!
3 Mert ez a kijelentés meghatározott időre vonatkozik,
hamarosan célhoz ér, és nem csal meg;
ha késik is, várd türelemmel,
mert biztosan bekövetkezik, nem marad el.
4 Íme, az elbizakodott ember nem őszinte lelkű,
de **az igaz ember a hite által él.**

Áldatlan állapotok

Őrhelyén áll egy próféta, aki igazságra vár. Arra, hogy önkény helyett legyen végre törvény — ahogyan gyönyörűen veti az ÚR népe szemére hűtlenségüket Ézsaiáson keresztül: *„Törvényességre várt, és lett önkényesség, igazságra várt, és lett kiáltó gazság!” (Ézs 5,7b.)* Tökéletes leírást hallhattunk Habakuktól napjaink erkölcstelen és jogellenes állapotairól. Hiszen ugyanez a *‘jogszerű törvénytiprás’* zajlik ma is. Nem véletlen, hogy a próféta is felkiált segítségért.

Milyen is ez a helyzet? Emlékezhetünk a Mátyás királyról szóló mesékre-mondákra, hogyan zsigerelik ki a szegényeket az önkényurak, a hamis bírók, stb. Teljesen ugyanazt a helyzetet látjuk e prófétai szakaszban is. Örülhetünk, hogy már nem kell rabszolgaként robotolnunk, vagy jobbágyként nyögnünk a tized és kilenced terhei mellett még a füstadót is, hogy mentesek lehetünk az önkényes visszaélésektől, elvégre jogállamban élünk. Valóban így van? Nincs tized és kilenced — de van 20-30-40% körüli SZJA! És hát pl. az örökösödési adó micsoda a jövedelemadó felett, ha nem még a füstadónál is nagyobb és becstelenebb teher?

Aztán a szerzői és szomszédos jogok tulajdonképpen mik? Komoly elmélyedést igénylő téma ez, ezért kicsit veszélyes is elővenni szemléltetésül, mert így önkéntelenül egyoldalú lesz. Ennek ellenére röviden megemlítem, mert sokatmondó, ha jobban belegondolunk. Ha megveszek egy könyvet, arra nincs ráírva — legalábbis eddig nem tapasztaltam ilyesmit —, hogy nem ajándékozhatom el, nem adhatom kölcsön. Egy zenei CD-n, egy DVD-filmen már igen!

Nem változott semmit az ember a próféta panasza óta sem, ma is ugyanaz a jogtiprás folyik. Olyannyira így van ez napjainkban, hogy egyre harapózik el az *ártatlanság vélelme* helyett az *ártalmasság vélelme*! Olyan törvényeket hoznak, amelyek eleve abból indulnak ki, hogy úgy is mindenki csal — ezért már előre jól megbüntetnek. (A csalók pedig továbbra is csalnak és kibújnak a terhek alól, a tisztességeseket viszont csődbe viszik az eltúlzott terhek.) Néha pedig egyenesen arra a mondásra juthatunk, hogy az állam az, aki lop állampolgáraitól. Vagy mit mondjunk arra, hogy sorozatban születnek olyan törvények, amelyek alkotmányellenesek? Csak így tudom összefoglalni: jogszerű keretek közt folyik a törvénytiprás… Ott tartunk — a miniszterelnök rádiónyilatkozata szerint —, hogy arról kell meggyőzni az embereket, hogy a hétköznapi erkölcs más, mint a politikai. Valóban szét lehet szakítani az erkölcsöt a mindennapi élet, a mindennapi emberek erkölcsére és a politikai élet, a politikusok erkölcsére?!

Türelmetlen és türelmes várakozás

Hát nem logikus, hogy a próféták is arra vártak, hogy Isten végre rendet tegyen, végre megleckéztesse a visszaéléseket elkövetőket? Habakuk is ilyen választ vár: Hát meddig kell még tűrni? — Magunk is könnyen gondolhatjuk azt, hogy most már igazán ideje volna, hogy Isten végre rendet rakjon, megregulázza a hatalmasokat. Hát nem nyilvánvaló, hogy a próféták, mint Isten akaratának közvetítői, mint az ítélet hirdetői, a fák gyökerére vettetett fejszét várják?

A türelmetlenség valóban ezt diktálja. Sokszor valóban erre vágyakoznánk mi is, ha a világ és az egyház züllött állapotát tekintjük. Hát nem ma is éppen az jellemző, amit Luther látott egyetlen külföldi útján — Rómában? Utcanőkkel hentergő papok, vagy éppen az evangéliumot másképpen gyalázó, méltatlan életű lelkészek, égi vagy földi sugárzású szennycsatornák, babonaság, bűnözés, korrupció és pénzéhség, és egyáltalán a romlottság megannyi formája? Mikor lesz ennek végre vége?!?

Ha pedig már végképp megcsömörlöttünk az élet sokféle bűzétől-bűnétől, vagy épp rendet teremteni próbáló szavunk miatt, az Úrhoz való hűségünk miatt, üldöznek Jezábel pribékjei, akkor Illéshez hasonlóan letargikusan magunkba roskadhatunk: *„Elég most már, Uram! Vedd el életemet, mert nem vagyok jobb elődeimnél!” (1Kir 19,4.)* Ugyanezt élte át Habakuk is, ezért olvassuk: *„Meddig kell még kiáltanom, Uram, miért nem hallgatsz meg? Kiáltok Hozzád az erőszak miatt, de nem segítesz!” (1,2.)*

Hit-élet

Hát meddig kell még tűrni? — Meglepő módon a felelet egészen más irányba mutat. Mintha csak azt mondaná az apokalipszis szavával: *„Aki gonosz, legyen gonosz ezután is, és aki bűntől szennyes, legyen szennyes ezután is, aki pedig igaz, cselekedjék igazságot ezután is, és aki szent, legyen szent ezután is.” (Jel 22,11.)* Mintha Istennek nem is számítana, ki milyen életet él — egyszerűen ráhagyja: legyen csak mindenki olyan, amilyen. Nem sújt le a világra. Meglepő egy felelet: menjen csak minden ugyanígy tovább?!?

Nem egészen. Olyan ez, mint Luther visszatérése Wartburgból, amikor úgy látta, a parasztlázadás miatt nem maradhat többet védőőrizetet jelentő várbeli *‘rabságában’*. Azonnal hazatér, de nem fegyvert ragad a lázadók ellen. Illetve egészen másfajta fegyvert ragad, mint amit a lázadók vagy épp a leverésükre összefogó nemesek. Jézus is azt mondja Péternek, tegye vissza kardját hüvelyébe. Luther is inkább az ige kardját forgatja — és mennyivel nagyobb hatása lett! Mert ő már átélte ún. toronyélményében az *‘ÓSZ-i római levél’* felemelő igéjét: *„az igaz ember a hite által él” (2,4b.)* A *Római levél*nek éppen azt a szakaszát olvasta ugyanis, amely ezt a habakuki részletet tartalmazza — és ettől megvilágosodott számára az egész evangélium lényege! Ebből indult el a reformáció. Mert ebben találta meg azt, amit rendfőnökének, Staupitznak panaszolt: egy kegyelmes Istenre vágyik, akitől nem félnie kell, hanem akit szerethet. Megtalálta…

Az ítélettétel marad hát az ítélet idejére. Ne földi igazságszolgáltatást várjunk, végképp ne emberit! Bizony, egészen a halálig lehet odázni a felelősséget, a számadást! Ugyanakkor az igaz ember, aki hitből él, mégis észreveszi a különbséget: *„Akkor ismét látni fogjátok, hogy különbség van az igaz és a bűnös között, az Istent tisztelők és az Őt nem tisztelők között.” (Mal 3,18.)*

Mire vár Habakuk és más próféták? Ítéletet is várnak sokszor, meg is kellett hirdetniük számtalan alkalommal, de aztán mindig kiderült, hogy az Úrnál a végső szó mégsem az ítélet, hanem a könyörület. Nyugodtan ráhagyatkozhatunk Luther írásértelmezésére. Ő ilyen egyszerűen mondja: azt kell keresni az *ÓSZ*-ben is, ami Krisztusra mutat. Mert végső soron Ő az, akit a próféták vártak, ha nevét, születési dátumát nem is tudták. És ezt fejezi ki a Habakuknak adott felelet is, ez foglalja össze a legtömörebben és legtökéletesebben, mire várhatunk mi magunk is az elkeserítő hétköznapokban. Arra, hogy az igaz ember hite által éljen!

Ezért élhetünk mi is hitből a reformátori újra felfedezett módon. Nem zarándoklatokból, nem jócselekedetekből, nem pénzből megvásárolva búcsúcédulán, és még ki tudja, *‘nem mi mindenből’*… Pedig mennyien vannak, akik ma is így képzelik el az üdvösséget! Bizonyos tetteket végre kell hajtani, bizonyos összegeket le kell perkálni, és máris megvásároltuk a bűnbocsánatot, hitet, üdvösséget… Tévedés ne essék, nem a római katolikusokra gondolok, hanem saját felekezetünkre! 500 évvel a reformáció után úgy élünk, mintha Luthert sikerült volna már az elején rávenni, hogy tanait visszavonja, és élete végéig lakatot téve szívére és lelkiismeretére, elfojtotta volna Szentlélek benne munkálkodó erejét.

Látom a tömeget, amint külső formájában sokféleképpen, de lényegét tekintve nagyon is egy kaptafára kaptatnak fel a fiatal zarándok Lutherrel a római bazilika lépcsőn: miután megfizették jól a búcsúcédula árát, mondhatják fokonként a Miatyánkot. Hiszen ez kell nekünk! Hadd tegyünk végre valamit a magunk üdvössége, és netán felmenőink üdvössége érdekében! Legyen, ha kell, valami nehéz feladatunk vezeklésképpen, valami igen látványos,

térdet koptató zarándoklat, térdet koptató csúszás-mászás, csak végre engesztelést szerezhessünk bűneinkért. Utána viszont Isten hagyjon békén, legyen Neki ennyi elég, tovább már ne zaklasson, hiszen alaposan megfizettük a nyugalom és békesség árát!

Látom a tömeget csúszni mászni, hajbókolni, áldozatokat bemutatni — miközben szíve mérhetetlenül távol van Istentől. Mert Ő nem jó diplomatákat, nem látványos show-megtérőket, nem vért izzadva áldozatot hozó vallási zsonglőröket keres — hanem hitből élőket. Ő ugyanis már réges-rég meghozta a szükséges áldozatot, még a látványosság is megvolt ott a Golgotán, a zsonglőrmutatvány is az üres sírral… Valójában ez a próféták várakozása! Az *ÓSZ* nyitott könyv, a beteljesedésre vár… Igaza van Luthernek, valóban minden Krisztusra mutat, már a teremtés is Reá nézve történt. Hát hogy ne mutatna az egész teremtettség arra, Aki elhozta a Luther által áhított kegyelmes Istent, Akit lehet szeretni és Akiben most már bátran és bizalommal lehet hinni… Aki Által ma is lehet hitből élnie az igaz embernek. Ha igaz ember akarsz lenni, Neked sem kell mást tenned, nem kell lépcsőket koptatnod vagy kolostorpadlót sikálnod, egyszerűen csak élj hitből! Ilyen éltető hittel vedd magadhoz Krisztusodat, hiszen önmagát áldozta Érted, bűnösért, a Golgotán, hogy a megigazult ember ezentúl már hitből éljen!

Ámen

Imádkozzunk!
Kegyelmes Istenünk! Mi is felkiáltunk a prófétával, hiszen annyi minden gazságot látunk magunk körül — sőt, magunkban is. Ki tesz végre igazságot?! Itt állunk őrhelyünkön; csendesen kinyitjuk fülünket, s halljuk: Te nem erővel és hatalommal jössz, hanem Lelkeddel hódítani. Nem a tankok és rakéták világába, hanem a gyengék és elesettek közé. Nem a hadsereg erejével, hanem Igéd mindennél nagyobb erejével. Törd hát át szívünk burkát — ha nem is lövegekkel, de szavaddal! Plántáld belénk a hit szikráját, hogy számunkra is biztatásul hangozzék: Az igaz ember hitből él. Abból a hitből, amelyet Fiadban a Golgotán mindenki számára láthatóan elhoztál közvetlenül közénk. Abból a hitből, amelyet Pünkösd óta Lelkeddel újra és újra plántálsz a szívünkbe. Nem tudunk mit felmutatni Neked. Nincsenek ereklyéink — vagy ha vannak is, nekünk is csak szemétre kellene dobni végre már. Nincsenek érdemeink — vagy ha vannak is, végre azokat is lomtalanítani kellene. Egyedül Rád tekinthetünk, és hittel kapaszkodhatunk áldozatodba, kegyelmedbe.

Ámen

Jeremiási idők

Jer 29,1-14.

Vasárnapi igehirdetés: Felsőpetény—Ipolyvece, 2006. november 5. (Szentháromság u. 21.)

Jer 29,1-14.:

29 [1] Ez szó szerint az a levél, amelyet Jeremiás próféta Jeruzsálemből küldött a foglyok közt megmaradt véneknek és papoknak, prófétáknak és az egész népnek, akiket fogságba vitt Nebukadneccar Jeruzsálemből Babilóniába, [2] miután Jekonjá király, az anyakirálynő, az udvari emberek, Júda és Jeruzsálem vezetői, a mesteremberek és a várépítők elkerültek Jeruzsálemből. [3] Elászá, Sáfán fia és Gemarjá, Hilkijjá fia által küldte el, akiket Cidkijjá, Júda királya küldött Nebukadneccar babilóniai királyhoz Babilonba: [4] Így szól a Seregek Ura, Izráel Istene az egész fogoly néphez, amelyet fogságba vittek Jeruzsálemből Babilóniába: [5] Építsetek házakat, és lakjatok bennük! Ültessetek kerteket, és egyétek azok gyümölcsét! [6] Házasodjatok, szülessenek fiaitok és leányaitok! Házasítsátok meg fiaitokat, és adjátok férjhez leányaitokat! Szüljenek azok fiúkat és lányokat! Szaporodjatok, és ne fogyjatok! [7] Fáradozzatok annak a városnak békességén, ahová fogságba vitettelek benneteket, és imádkozzatok érte az Úrhoz, mert annak békességétől függ a ti békességetek is! [8] Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Ne engedjétek, hogy rászedjenek benneteket a próféták és a jósok, akik köztetek vannak, és ne hallgassatok az álmodók álmaira! [9] Mert hazugságot prófétálnak nektek az én nevemben nem küldtem őket — így szól az Úr. [10] Ezt mondja az Úr: Majd ha eltelik a babiloni hetven esztendő, akkor gondom lesz rátok, és valóra váltom azt a jó szót, hogy visszahozlak benneteket erre a helyre. [11] Mert csak én tudom, mi a tervem veletek — így szól az Úr —: békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek. [12] Ha segítségül hívtok, és állhatatosan imádkoztok hozzám, akkor meghallgatlak benneteket. [13] Megtaláltok engem, ha kerestek és teljes szívvel folyamodtok hozzám. [14] Megtaláltok engem — így szól az Úr —, jóra fordítom sorsotokat, összegyűjtlek benneteket minden nép közül és minden helyről, ahová szétszórtalak — így szól az Úr —, és visszahozlak erre a helyre, ahonnan fogságba vitettelek benneteket.

Jövőprognózis

Jeremiási időket élünk. Elolvasva a szakaszt, és hozzátéve a történelmi hátteret, megdöbbenve vehetjük észre, mennyire mai életünkről szól! Elrettentő is ez egyben — hiszen tudjuk, hogy annak következménye, hogy Izráel elhagyta az URat, a fogság lett. Elhagyta a király és nem törődött a *Tórá*val, Isten törvényével; de elhagyták az URat a vallási vezetők is, és rajtuk keresztül vezetettjeik, a nép is. Hát nem ezt látjuk magunk körül? Az állami vezetők nem törődnek Istennel, de az egyház népe is igen távolra került Krisztustól. A prognosztizált jövő épp ezért nem is kétséges, ahogyan Jeremiás előre hirdette, hogy Babilonba száműzik a nép színe javát, legelőször is a királyt, a nemességet. Mit várhatunk egy ilyen nyomorúságos helyzetben?

Jeremiás nem általt rózsaszínen szép jövővel. És ha világunkban körbenézünk, akkor mi sem áltathatjuk magunkat virágzó jövővel. A rendszerváltási kísérletkor tapasztalt eufóriából réges-rég semmi nincs már. Kiderült, hogy amikor ránk szakadt a nagy szabadság, valójában igencsak súlyos rabságba estünk. Most pedig mit látunk? Megszorítócsomagok itthon, terjeszkedő terrorizmus az egész világban. Hát érdemes egy ilyen világban a jövőre gondolni? Nem jobb az időseknek, akiknek már talán nem kell meglátniuk, milyen anarchiába hull világunk? És a fiataloknak vajon szabad-e jövőt tervezni, hiszen sehol nem vagyunk biztonságban, hiszen bárhol robbanhat *Európá*ban is a következő bomba? Vállaljanak az ifjú házasok így gyermekeket, hogy aztán utódaiknak a káosz uralta világban kelljen szenvedniük?!

Bizony, igen súlyos a helyzet, igen sötét jóslatokat kell tennie a jövőkutatóknak. Egyenesen apokaliptikus életérzés uralja azokat, akik egyáltalán gondolni mernek a jövendőre. Gondoljunk csak a filmekre, melyek igencsak sötét színekkel festik meg a jövőbeli életet. Pontosan olyan kilátástalan, mint amilyen a babiloni fogság volt. Igyekeztek viszont biztatni a népet — hiszen Kánaánt ígérni sokkal könnyebb, népszerűbb. Menynyivel több szavazatot lehet szerezni egy pozitív jövőképpel, dübörgő gazdasággal, csökkenő adóterhekkel, növekvő életszínvonallal, szociális igazsággal, stb. Aztán a kormányalakítás után azonnal jött az ellenkezője... Reménytelen egy helyzet, amelyből az ország nem fog kilábalni, hiszen épp a vezetés az, amely beleviszi a pusztulásba — akkor, Izráelben is, és napjainkban is.

A népet vezetői félrevitték, elfeledtették velük az URat, vallásosságuk vagy csupán színlelést jelentett, vagy nyílt lázadást Isten ellen, tüntető bálványimádást. A büntetés az egész országot érte — pásztorait és juhait egyaránt. Nincs ez másképp más országokkal és más korokkal sem. Ahogyan egy diktátor pusztulásba vitte a *Harmadik Birodalmat*, vagy pusztulásba visz bármely országot, úgy a rossz kormány pusztulásba viszi az egész népet, akár személyesen is részese volt az elkövetett hibáknak és bűnöknek, akár nem. Bizony, ha URunk szavára figyelünk oda és nem az üdvpróféták tetszetős, de igencsak fals kórusára, akkor Jeremiással együtt meg kell állapítanunk: nem áltathatjuk magunkat könnyed jövővel.

Jeremiásnak ugyanazért kellett megírnia kijózanító levelét, amiért nekünk magunknak is józanodnunk kell Isten igéjének fényében: bizony, be kell rendezkednünk arra, hogy hosszú lesz fogságunk, mert bűneink ítélete hullik ránk Istentől. Mert hát megtette-e az egyház azt, amire Isten rendelete a világba? Figyeltek az emberek az evangélium hangjára, amikor Krisztus népe megszólalt? Bizony, tele vagyunk hiányosságokkal mi magunk is, és tele van engedetlenséggel a világ is.

Hamis próféták

Hiába kiáltott a fogság előtt Jeremiás pusztulást, megvetették érte. Mert hát az mindig népszerűtlen küldetés, ha valakinek ki kell mondania az igazságot, elmondani, hogy a gazdaság igenis romokban hever, elmondani, hogy komoly következményeknek kell elébe néznünk. Amikor már végképp lehetetlen takargatni a helyzet súlyosságát, akkor már nem nagy bátorság beismerni az igazságot, és erre hivatkozva az ellenkezőjét csinálni, mint ami a választási ígéretekben elhangzott. Amikor már lehetetlen volt letagadni, hogy Babilon hadserege a főváros falait ostromolja, akkor persze a hamis próféták is hirtelen profilt váltottak, és az üdvösség szavait lecserélték károgásra. Jeremiásnak viszont épp ekkor lett az a feladata, hogy vigasztalja népét, és a fogság 70 éve utáni visszatérést hirdesse. Aztán a fogság földjén is támadtak hamis próféták, akik azzal hitegették népük viszkető fülű tagjait, hogy mindez csak átmeneti helyzet, hamarosan — két éven belül *(28,3.11.)* — minden rendeződik és a nép hazakerül Babilonból.

Jeremiás azonban a hamis próféták szép jövőképével szemben először is kijózanít. Isten Igéje

sosem hamis optimizmus, hanem a legnagyobb realizmus. Amikor Ő vigasztal, akkor nem hazugságokkal akarja háborgó szívünket csitítani és könnyeinket szárítani. A próféta elmondja, hogy bizony, hosszú fogságra kell számítani. Lesújtott helyzetünk tartósságára kell felkészülni. Megírja hát levelét: Ne higgyetek a hamis prófétáknak, akik hazug ígéretekkel biztatnak! *„Ne engedjétek, hogy rászedjenek benneteket a próféták és a jósok, akik köztetek vannak, és ne hallgassatok az álmodók álmaira! Mert hazugságot prófétálnak nektek” (8-9a.)* Vegyétek hát komolyan helyzeteteket, és rendezkedjetek be tartós fogságra! Építsetek házakat, munkáljátok annak a városnak, országnak a jólétét, ahol vagytok!

Félelmetes a hazug prófétákról szóló rész is, amely a fejezet folytatásában tárul elénk. Félelmetes az az ítélet, amit a hazug próféták miatt egész népe felett meghirdet az Úr, és félelmetes az az ítélet a házasságtörő két prófétán, ami bűneik — köztük a házasságtörés súlyos erkölcsi vétke, és a hamis prófétálás még nagyobb vallási vétke — miatt teljesedik be rajtuk. Félelmetes az ítélet Semajá felett, aki arra a levélre, amit Jeremiás írt Jeruzsálemből a fogságban levőknek, egy *‘ellenlevelet’* küldött Babilonból Jeruzsálembe, hogy tartóztassák le a prófétát és zárják kalodába. A legfélelmetesebb, hogy mindezekben az erkölcsi és vallási bűnökben a magunk romlott voltára, önnön vétkeinkre, egyházunk és vezetőinek, országunk és vezetőinek romlott helyzetére kell ráébrednünk...

Jeremiás persze nem volt jó politikus. Egyáltalán nem volt az. Sem politológus, szakértő elemző. Nem tiszta helyzetelemzéséből merítette bölcsességét. Ma sem a világesemények és a hazai közélet tendenciáinak elemzéséből meríthetünk reális prognózist. *„Jeremiás Isten kijelentéséből merítette a bizonyosságot, hogy egyfelől Isten gondolatai a fogságban élőkre vonatkozóan ‘békességnek és nem háborúságnak’ gondolatai, másfelől az otthon maradottak még mindig ítélet alatt állnak. Isten akaratának az ismeretében fogalmazza meg tanácsait.”*

Ne higgy a hamis prófétáknak, ne higgy az elemzőknek, ne higgy a szakembereknek, mert csúfosan megcsalnak, Te pedig megfürödve állhatsz magatehetetlenül! Egyedül Isten Igéjébe kapaszkodj, mert csak Ő jelentheti ki a jövőt. Persze nem jóslás értelemben — se a holnapi időjárás jelentést, se a következő hét eseményeit ne várd el Tőle. Azt viszont joggal várhatod, mivel megígérte, hogy minden körülmény között Veled lesz, vezet igéjével, és javadat munkálja. Javadat munkálja minden helyzetben, érjenek bár egyéni tragédiák, érjenek nemzeti vagy természeti csapások, érjen üldöztetés és fogságba hurcolás, érjen bármi. Ha nem hamis próféták felelőtlen propagandájába kapaszkodsz, hanem Isten élő Igéjébe, ha bizalmadat a kereszten függőbe veted, akkor meg fogod érteni, és meg is fogod élni, mert életedben valósággá lesz, hogy Urad vezet és óvó pajzsával megőriz — nem elsősorban a földi, hanem mindenekelőtt az örökéletre!

Épülés

Ez a biztatás az, amelynek fényében máris átértékelődik a fogság nyomorúsága! Mert annak bejelentése, hogy 70 évig fog tartani a fogság, valójában nem a reménytelenség megszólalása, hanem épp a reményé. Igen, lehet, hogy ilyen világba kerültünk idegenekként, de ez nem ok arra, hogy magunkba roskadjunk. A prófétai szó felráz: Építsetek és élvezzétek munkátok gyümölcsét: lakjatok az idegenben épített házaitokban! Ültessetek és élvezzétek és egyétek gyümölcsét! Házasodjatok és legyen annak is gyümölcse, a bőséges gyermekáldás! Fáradozzatok, munkálkodjatok örömmel, lelkesen ott, ahova rendeltelek titeket! Szolgáljátok lakóhelyeteket, mert a magatok jóléte is annak jólététől függ! Hordozzátok imádságaitokban Babilont, mert bár Isten ellenséges nép közé vetett haragjában, mégis rátok bízta az értük való közbenjárás felelősségét!

Ahogyan Babilon istentelen, idegen hatalomnak látták a zsidók, úgy nem titkolhatom, hogy igencsak istentelennek látom országunk jelenlegi vezetését is. Többségük saját, meggyőződésükről mondott szava is azt tanúsítja, hogy hitetlenek; tetteik pedig végképp nem utalnak arra, hogy hitből fakadnának. De amiképp a fogság a zsidóknak nem egyszerűen egy történeti-politikai szituáció volt, hanem Isten akaratát, mégpedig büntetését ismerték fel benne, azonképp a magunk és országunk mai helyzete sem tekinthető Istentől függetlennek, hanem az Ő büntetése rajtunk. Ez azonban nem azt jelenti számomra, hogy akkor le kell írni őket, és olyan gyűlölettel kell tekinteni rájuk, mint a zsidók tekintettek Babilonra. Elnyomás van mind Babilon, mind a kormány részéről

— Jeremiás sem cáfolja e tényt. De azt hozzáteszi: fáradozzatok jólétén, imádkozzatok érte! Amikor tehát arról van szó, hogy istentelennek látom a kormányt, azt is hozzá kell tennem, hogy rendszeresen imádkozom értük. Nemcsak az ökumenikus záróimádságban kerülnek újra és újra elő vezetőink, hanem *'imamalmom — heti rendbe állított napi imádságaim — listájában'* is ott szerepel a kormány. Hatalmas dolog lenne, ha éppen népünk vezetői térnének meg! Mérhetetlen áldást jelentene országunk számára, ha épp a kormánya térne meg! Keresztyénként nem szabad meglankadnunk az értük való imádságban.

Hát nem épp azért ilyen nyomorúságos ez a világ itt körülöttünk, mert elhalkult-elnémult ajkunkon a fohász?! Nem a mi lelki gyengeségünk, hitetlenségünk következménye, hogy a világ elfajult? Nem a megtagadott bizonyságtételünk az oka, hogy az emberek többsége nem akar tudni Megváltónkról?! Nézz Önmagadba: mennyiben teljesítetted közbenjárói feladatodat? Térj meg hát Uradhoz, engedelmeskedj szavának, mert azért helyezett éppen oda, ahol élsz, hogy fáradozz a falu, fáradozz az ország, fáradozz a kontinens, fáradozz a bolygó jólétén, és imádságban hordozd minden terhét! Isten vigasztalása ugyanis mindig azt jelenti, hogy sopánkodó önsanyargatásunk helyett a másokra tekintő szolgálatra irányítja tekintetünket és aktivizálja cselekvésünket. Ha nyomorúságban vagy — ki ne élne át ilyen időszakokat életében?! —, akkor ne Magadra nézz, hanem az Úrra! Ő majd megmutatja a kiutat, mégpedig azáltal, hogy feladattal bíz meg!

Reményteli jövő

Isten **tudja**, mi a terve velünk — és mint szerető Atya sosem a vesztünket akarja, hanem békességünket, és reményteljes jövőt ad — még a fogságban is. Nem gátolja ugyan meg az emberi bűn következményeit, sőt, megbüntette Izráel vétkeit a fogsággal — de még ebben is értük buzgott, és nem ellenük. Legyenek hát bármilyen súlyosak is Rajtad a fogság terhei, ne ezekre nézz, hanem az Úr ígéretére! Ne azt nézd, mit látsz Magad körül, hanem tekints arra, amit Isten fest le Előtted prófétája által, és higgy az isteni szónak! Reményteli jövő nyílhat meg Előtted, ha segítségül hívod a Seregek Urát, és állhatatosan imádkozol Hozzá. Ha keresed és teljes szívedet átadva járulsz Hozzá, akkor Ő maga ígéri, hogy biztosan megtalálod Őt, nem fog elrejtőzni Előled! *(12-13.)*

Hihetetlen dolog, hogy egy aprócska nép túlélt 70 év fogságot, és visszatérhetett hazájába. Még hihetetlenebb, hogy túlélt majd' 2000 év szétszóratást is, és visszatérhetett hazájába. Kell ennél több bizonyíték arra, hogy Isten megtartja ígéreteit? Kell ennél több, hogy sötét árnyakkal és különféle súlyos aggodalmakkal beszőtt jövőképed reménytelire derüljön? Hiszen mit is jelent, hogy Isten meghallgat, hogy nem rejtőzik el? Vannak persze konkrétabb próféciák is erre vonatkozóan, és a mostani csak igen halvány és érintőleges, de azért halkan mégis kicseng belőle több is, mint pusztán egy babiloni történet.

Igaz, elsődlegesen a fogságra és onnan való szabadulásra vonatkozik és nem a távolabbi jövőre — végső soron azonban Isten minden szabadulást hirdető próféciája előrevetíti a Szabadítót, héberül J^{e}hósuát, görögül Jészouszt. Ez kiderül akkor, ha a következő négy fejezetet *(30-33.)* elolvassuk — leginkább pedig az új szövetség ígérete *(31,31-34.)* teszi ezt mindennél világosabbá. A Golgota nyomorúságán ugyan át kell mennünk mindannyiunknak — de végül ránk köszönt a feltámadás hajnala! Kell ennél nagyobb biztatás? Kell ennél reménytelibb, békességesebb, boldogítóbb prófétai ígéret?

Ámen

Imádkozzunk!
Fogság és Szabadulás Ura! Meghajlunk végtelen hatalmad előtt. Alázattal hajtjuk meg fejünket nagyszerű terved hallatán, amelyet prófétáid által hirdettél, és amelyet Fiad megjelenésével meg is pecsételtél. Nyisd meg szemünket, hogy ne csak a körülöttünk láthatókra nézzünk, ne pusztán a vallási és politikai közállapotok alapján képzeljük el jövőnket, az egyházra váró fogságot, az országunkra váró nyomorúságot, hanem tudjunk tájékozódni kijelentéseden. Add szívünkbe igéd világosságát, add szívünkbe a Te bölcsességed józanságát, hogy meglássuk, hogy a Te akaratod jó, hogy a Te terved velünk is békességes, hogy Te vagy, Aki ugyan büntetéssel sújtasz vétkeinkért, de Te vagy Szabadítónk és Megváltónk is. Segíts minket abban, hogy megtaláljunk Téged — hiszen azt ígérted, ha teljes szívvel keresünk, megtalálunk! Gyűjts hát össze minket a fogság honából, hogy örök hazában lehessünk mindenkor Tenálad!

Ámen

Bibliánk

Az utóbbi időben sokakban támadt újra érdeklődés e régi könyv, a ***Biblia*** iránt, amelyet Isten Igéjének — azaz szavának — nevezünk. Hozzájuk szeretnék most a ***Biblia***, vagy más szóval az ***Írás*** szellemi üzenetéről és messze terjedő hatásáról szólni.

A ***Bibliá***nak messzire nyúló hagyománya van és hatalmas örökséget jelent. Keletkezése 1600 évet vett igénybe, 66 könyvét több mint 30 tanult és tanulatlan szerző írta. Azonban az írók különbözősége ellenére az üzenet ugyanaz, és a 66 könyv voltaképpen mégis egy könyv. Egyetlen szerző sem ferdítette el a tényeket azért, hogy magát és korát kedvezőbb színben tüntesse fel. Mindenkinek a hibáit nyíltan elismerik, és senkinek sem takargatják az emberi gyöngéit. — Bár hitünk nem függ emberi megismeréstől, mégis hálásan említjük meg azt a tényt, hogy különösen az utóbbi évek archeológiai (régészeti) leletei sok bibliai állítást erősítettek meg; és minden esetben megerősítették az igazságát! Így a Biblia az emberi nemzetség legfontosabb okmánya. Ami minden más történelmi írás fölé magasra emeli, az a sajátsága, hogy a keresztyénség keletkezésének alapokirata. Mint ilyen, tartalmazza Istennek az egész világ számára érvényes törvényeit.

Istenismeretünk számára van még néhány más forrásunk is. A természeti törvények és a lelkiismeretünk is Őt hirdetik, de csak hiányos felvilágosítást adnak róla. Nem tudnak semmit Isten szentségéről, szeretetéről és kegyelméről. Tökéletes és félreérthetetlen kinyilatkoztatást Isten felől csak Igéjében, a ***Bibliá***ban találunk. Ez az Ige szent követelményeket tár elénk. Ezért nincs sem-mi értelme a ***Bibliá***t felületes kritikával félretolni. Mindenkitől, aki mondani akar valamit róla, megkívánhatunk legalább annyit, hogy minden fejezetét gondosan átolvassa.

Ne felejtsük el, hogy a ***Biblia*** Isten szava, és kijelentésének középpontja Jézus Krisztus személye. Erkölcsi felfogása vagy Izráel története csupán keretül szolgál. Első helyen Istennek az emberek iránt való kiengeszteléséről szól az Ő szent Fia, Jézus Krisztus által.

Néhány íráskutató az egész ***Bibliá***ban Jézus nyomdokait keresve megállapította:

Mózes első könyvében Jézus mint az asszony magva jelent meg. A második könyvben mint a páskabárány, a harmadikban mint a bűnért való áldozat, a negyedikben mint a megütött kőszikla, az ötödikben mint próféta.

Józsuénál mint a Seregek Urát látjuk, a Bírák könyvében mint Szabadító, Ruth könyvében mint égi rokon, a Királyok könyvében mint a megígért Király látható. Nehémiás úgy mutatja be, mint a nép megújítóját, Jób könyvében *„az én Megváltóm”*, a Zsoltárokban *„egyetlenem és mindenem”*, a Példabeszédekben *„mintaképem”*, a Prédikátornál *„célom”*, az Énekek énekében *„örömöm hordozója”*.

A prófétáknál mint az értünk szenvedő Messiást és az eljövendő békefejedelmet szemlélhetjük. Az evangéliumokban Ő Krisztus (= Isten Felkentje), aki eljött, hogy megkeresse és megmentse az embert. Az Apostolok cselekedeteiről írt könyvben Ő a feltámadott Úr. Az apostoli levelekben Jézus Krisztus az Atya jobbján ül, végül a Jelenések könyvében Ő a királyok Királya, a visszatérő és örökké uralkodó Krisztus.

Ez a ***Biblia*** üzenete! Megismerteti velünk az üdvösség, a megmentés, az élet, a békesség, az örökkévalóság és a menny történetét. Ha ez az örömüzenet elveszett világunk emberei előtt manapság rejtett, akkor ez azért van, mert a ***Bibliá***t vagy egyáltalán nem olvassák, vagy helytelenül közelednek hozzá, ahelyett, hogy őszinte szívvel az igazságot keresnék benne.

Erről ír már Péter apostol is a levelében: *„A mi Urunk hosszú tűrését pedig üdvösségnek tartsátok, ahogyan szeretett testvérünk, Pál is megírta nektek — a neki adott bölcsesség szerint, szinte minden levelében, amikor ezekről szól. Ezekben van néhány nehezen érthető dolog, amelyeket a tanulatlanok és az állhatatlanok kiforgatnak, mint más írásokat is a maguk vesztére” (2Pt 3,15-16.)*

Jézus élete, halála és feltámadása az az örömüzenet, amely nélkül elvesznénk és elkárhoznánk.

A ***Biblia*** tanítja, hogy van pokol és van mennyország. Jézus Krisztust hit által Üdvözítőnkként elfogadni és egészen rábízni magunkat: ez a menny felé vezető út. Mivel az Írás bizonysága szerint az emberek *„mindnyájan bűnösök”*, és *„a bűn zsoldja* (= fizetsége) *a halál”*, ezért az Isten és az ember között levő szakadék egyetlen hídja: Jézus Krisztus. Ő azt mondja önmagáról: *„Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam” (Jn 14,6.)*

Ezt a Jézust, akit a ***Biblia*** kijelent neked, kedves Olvasó, még ma, most elfogadhatod Megmentődként és Üdvözítődként. Tedd meg! Akkor békességed lesz a lelkedben, békességed a lelki-ismeretedben és békességed az egész életedben: *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16.)*

Ismerd meg Igéjéből ezt az örök érvényű igazságot: *„Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim, nem múlnak el” (Mt 24,35.)*

Billy Graham, megjelent a: Vetés és aratás c. evangéliumi folyóirat 2006/3. számában
(Elhangzott a reformációi istentiszteleten Ipolyvecén)

Esemény—Tár

Kommunikáció a házasságban

Családos hétvége Piliscsabán

Hagyományosan szeptember utolsó hétvégéjén tartjuk több gyülekezetet érintően hétvégéjét Győri János Sámuel szervezésével. Idén tehát szeptember 29-október 1. között került megrendezésre az alkalom. Felsőpetényből a lelkészcsalád (péntek-szombat) mellett a Rodák család (szombat) vett részt.

Örömünkre szolgált, hogy részt vehettünk az idén is megrendezésre került konferencián. A helyszín a szokásosnak mondható gyönyörű természeti adottságokkal rendelkező *Béthel Missziói Otthon* volt, Piliscsabán. Az elhelyezés 2-3 ágyas szobákban történt, kulturált körülmények között. A résztvevők között szép számmal voltak fiatal házasok, gyermekekkel is, de a nagyobb házassági és élettapasztalattal rendelkező házaspárok is.

Az időbeosztás abszolút figyelembe vette a gyermekes családok igényeit is. Az időjárás nyárias időkre emlékeztetett így ősz kezdetén, amelyet természetesen nem bántunk. A gyermekek részére hasznos elfoglaltságos álltak rendelkezésre mind az épületen belül — ahol képzett szakember játszott, foglalkozott velük — és kívül is. Külön örömünkre szolgált, hogy a két kedves keverék kölyökkutya nem kutyául fogadott bennünket, sőt! Az étkezés csoportosan történt, a missziói központban lévő hatalmas ebédlőben.

Pénteken este Barátossy Jenő professzor beszélt a kommunikációról és annak fontosságáról a családban. Ezt érdeklődő beszélgetés követte. A befejező tanítást és áhítatot Szakács Tamás végezte.

Szombaton a reggelit követően énekléssel hangoltunk,

ezen a reggel az áhítatot Győri János Sámuelné tartotta. A nap az első előadását Gáncs Péter, a *Déli Egyházkerület* püspöke, és felesége tartotta ***Van-e kommunikáció püspök és felesége között?*** címmel. Egyszerű, mindenki által érthető szavakkal magyarázták el, hogy természetesen igen, és azt is, hogyan valósítják meg Isten parancsát a házasságukban. Ezt követően csoportokat alkotva beszélgettünk az elhangzottakról, tapasztalatainkat mondtuk el egymásnak. Az ebéd után minden házaspárnak, családnak alkalma nyílt, hogy sétáljon, beszélgessen Piliscsaba ősfákkal szegélyezett csendes utcáin, parkjaiban.

A délután is énekléssel kezdődött, így tanulhattunk új énekeket

is. A nap második előadását Drüszler Ferenc tartotta, ***A kommunikáció külső feltételei***ről beszélve. Részletesen számba vette a lehetőségeket és színes saját tapasztalataival támasztotta alá (anyós-meny, após-vő, külön vagy több generáció együtt, stb.) Majd ki-ki elmesélte, hogyan éli meg a ezeket és melyik a jobb választás, ha lehet.

A harmadik előadás Széll Bulcsú nevéhez fűződött: ***Le ne menjen a nap a haragotokkal*** címmel beszélt. A Bibliából több helyről felolvastuk a haraggal kapcsolatos igéket. A lelkipásztor ki-

fejtette, hogy a harag ölhet, gyilkolhat, ha nem tudunk megbocsátani egymásnak (először néma, azután béna már az ember). Az előadásában hangsúlyozta, hogy ne úgy bocsássunk meg, mint az egyszeri ember, aki ezt mondta: „megbocsátottam, de nem feledek".

Az előadás után közös vacsora volt, majd játszottunk a gyermekekkel az udvaron. Az esti fórumot Győri János Sámuel tartotta ***Kommunikáció a világban*** címmel. Egy rövid film megnézését követően beszélgettünk, visszacsatolva a három előadásra is. Győri János Sámuel figyelmeztetett, hogy a megjelent családok fény és példa a világban és fontos, hogy példát mutassunk a környezetünkben élőknek, milyen a család a ***Biblia*** tükrében. Merjük vállalni, hogy mi az Isten törvényét hajtjuk végre, amikor egymásnak engedelmeskedve, jól kommunikálva a szeretetet, a ***Biblia*** útmutatása szerint élünk. Ezen a napon a befejező áhítatot Bozorády András tartotta.

Vasárnap a reggelit követően zenés áhítattal kezdtük a napot. Az Istentiszteletet Selmeczi Lajos tartotta. Hazautazás előtt még megebédeltünk, majd elbúcsúztunk egymástól a jövő szeptember utolsó hétvégi viszontlátás reményével.

Összefoglalva elmondhatom, hogy nagy örömmel vettem részt — mondhatom családom nevében is — az idei családos konferencián. Jó érzés visszagondolni, hogy milyen sok hasznos útmutatást kaptunk a szolgáló személyeken keresztül. Tudjuk, hogy ezek a dolgok benne vannak Isten könyvében, de néha csak segítséggel, más példáin, élettapasztalatain tudjuk ezt megérteni, feldolgozni. Köszönöm Istennek, hogy épülhettünk az előadásokból, és hogy ilyen embereket adott, akik példaképül szolgálhatnak mindnyájunknak. Kívánom, hogy a jövőben mind több házaspár gondolja úgy, hogy szüksége van a házasságát építeni, gondozni, karbantartani.

Rodák Tamás

Kettős ünnepen Ipolyságon

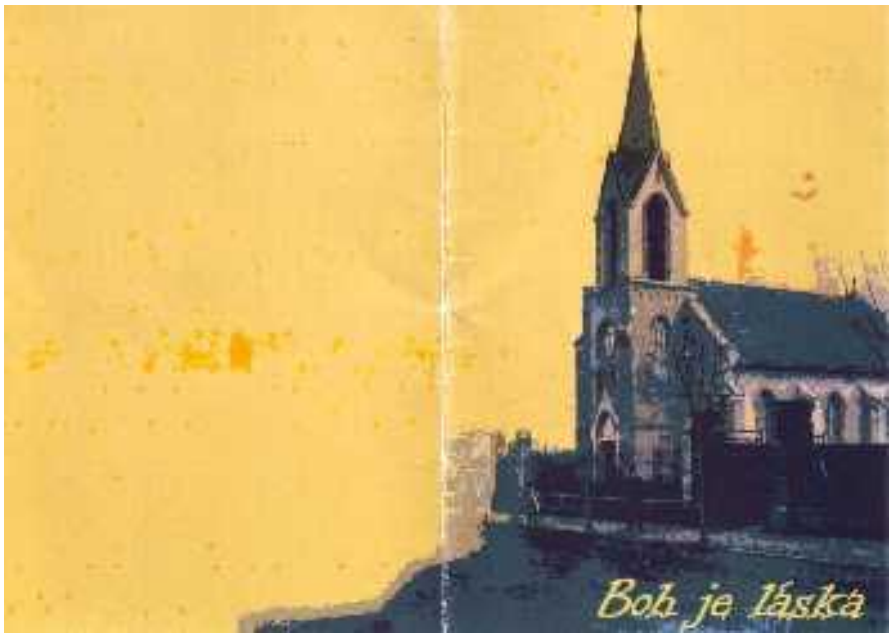

Az ünnepség tervét már két évvel ezelőtt tudtuk, és emiatt számítottunk is rá, vártuk is nyáron. Már tanakodtunk is azon, vajon mi történhetett, hogy semmi hír. Mint utólag kiderült, több tényező is összejátszott abban, hogy késett a meghívó. Ezért végül váratlan hirtelenséggel érkezett a meghívó Felsőpetény testvérgyülekezetének ünnepségére: még egy hét sem állt rendelkezésre a szervezéshez. Igencsak bajban voltunk, hogyan sikerül hétfőről vasárnapra megszervezni mindent... Urunknak hála azonban, sikerült nemcsak azt megszervezni, hogy a felsőpetényi és ipolyvecei istentiszteletekre helyettesek érkezzenek, és így legalább jómagam ott lehessek családommal, de a gyülekezet tagjai közül is voltunk azért szép számmal az ünnepségen október 1-jén Ipolyságon.

„Blahoslavení, ktorí prebývajú v Tvojom dome,
oni Ťa stále chvália.
Blahoslavený človek, ktorý v Tebe nachádza silu,
tí, čo majú na mysli cestu do chrámu!
Keď prechádzajú suhým údolím,
premieňajú ho na prameň
a požehnaním pokrýva ho jesenný dážď.“
Žalm 84,5-7.

Evanjelický a.v. cirkevný zbor v Šahách Vás s radosťou v srdci pozýva na slávnostné Služby Božie, pri príležitosti

100. výročia

pamiatky posvätenia chrámu Božieho
a
inštalácie zborovej farárky

Mgr. Hany Ševečkovej

dňa 1. októbra 2006
so začiatkom o **9:30** hod.

Slávnostným kazateľom bude
generálny biskup ECAV na Slovensku
Mgr. Miloš Klátik, PhD

Inštaláciu vykoná senior Hontianskeho seniorátu
Mgr. Miroslav Dubek

14:30 hod. koncert spevokolu „Zvončeky“

Boldogok, akik lakoznak a Te házadban,
dicsérhetnek Téged szüntelen!
Boldog ember az, akinek Te vagy erőssége, s a
Te ösvényeid vannak szívében.
Átmenvén a Siralom völgyén,
forrássá teszik azt;
bizony áldással borítja el a korai eső.
Zsoltárok 84,5-7.

Az ipolysági ág. hitv. ev. egyházközség templomunk felszentelésének

100. évfordulója alkalmából

szeretettel meghívja Önt
ünnepélyes istentiszteletére

2006. október 1-jén 9:30 órakor.

Az istentiszteleten
ünnepélyesen hivatalába iktatják
Mgr. Hana Ševečková lelkészt.

Igét hirdet Mgr. Miloš Klátik, PhD.,
a szlovákiai ág. hitv. ev. egyház vezető püspöke.

Az ünnepélyes beiktatást Mgr. Miroslav Dubek esperes végzi.

Szeretettel várjuk 14:30 órakor a ‘Zvončeky’ énekkar műsorára.

Számomra igen fontos volt ez a nap. Ugyanis Felsőpeténybe érkezésünk óta ugyan tudtam róla, hogy létezik ez a testvér-gyülekezeti kapcsolat, de nem kapcsolódott hozzá konkrét, személyes ismeretség. Most végre ez is létrejött, ami által konkréttá válhatott a testvéri közösség. Márpedig ez elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyakorlatban is megvalósuljon egy élő kapcsolat.

Kettős ünnepséget ült az ipolysági evangélikus gyülekezet. Zsúfolásig megtelt a templom a gyülekezet tagjaival és vendégeivel. Az istentisztelet első része a 100 éves templom feletti hálaadás volt. Ennek oltár előtt szolgálói a gyülekezet korábbi lelkészei (ill. helyettesei) közül kerültek ki — jelenlegi lelkésznője ekkor még csak padban ülve várakozott a *‘második félidőre’*, amikor már maga is pályára lépett és labdába rúghatott.

A másik ünnep ugyanis a 2001-ben kihelyezett segédlelkész beiktatása volt. Hana Ševečkova idén ugyanis letette a lelkészvizsgát, a gyülekezet pedig nyomban meg is választotta parókus lelkészének.

Az iktatás szolgálatát Hana két hajdani teológus-évfolyamtársától övezve Miroslav Dubek esperes végezte.

Érdekes volt az ottani szokás, miszerint az iktatandó a gyülekezeti szolgálattal kapcsolatos tárgyakat veszi át jelképesen: kulcsot, ***Bibliá***t, úrvacsorai *patén*át (ostyatartót) és kelyhet, *agendá*t (*'szertartáskönyvet'*), *albá*t (fehér *'köpeny'* a Luther-kabátra).

Hazai szokásainkkal egyezően a lelkésziktatást az esperes végzi és az oltár elől prédikál, ám hazai szokásainkkal ellentétben a beiktatott lelkész sem szószékről, sem oltár elől nem hirdet igét, hanem az oltártér előtti mikrofontól hallhattunk egy *'székfoglaló beszédet'*.

Előtte azonban volt igehirdetés — csakhogy nem a beiktatott lelkésznő, hanem Miloš Klátik püspök prédikált. (Sajnos épp a szószék alatt ülve nem tudtam fényképet készíteni róla, csak később, amikor helyet foglalt.)

Az ünnepi istentiszteletet — ahogyan az Magyarországon is szokás gyülekezeteinkben — ünnepi közgyűlés követte.

A felszólalók közt az első Makovínyi Pál volt, aki elsősorban nem az iktatás alkalmából mondott köszöntőt Hana Ševečkova felé, hanem a templomszentelési ünnep alkalmából ismertette a templom történetét a gyülekezet felé. Volt gondja arra is, hogy a bevezetőben magyarul köszöntse gyülekezetünk küldöttségét is, ill. a zárszóban ismét magyarul szóljon, ám elnézést kért, hogy nem volt már ideje a templomról szóló részt is lefordítani. A tőle kapott írást azonban a beszámoló után közöljük, mégpedig feleségem jóvoltából, valamint Makovínyi Pál korrektúrája felhasználásával egymás mellett párhuzamosan futva mindkét nyelven.

A templom történetének ismertetése után természetesen sok köszöntőt hallhattunk: a gyülekezet régebbi lelkészei, esperes, püspök, a helyi (magyar anyanyelvű) református gyülekezet lelkésze, római katolikus plébános, és több más vendég — természetesen engem is felkértek a Felsőpetényi gyülekezet ünnepi üdvözletének tolmácsolására (amelyet Makovínyi Pál fordított szlovákra).

Köszöntésemben először is azt emeltem ki, hogy amikor az ipolysági templom épült, még útlevél nélkül lehetett Felsőpetényből Ipolyságra

utazni. Egy kis ideje már ismét meg lehet tenni... Emellett sajnos nem lehetett hallgatni arról a hétköznapi politikát is beárnyékoló tényről, hogy az utóbbi hetekben-hónapokban felerősödtek a nemzeti ellentétek. Nekünk azonban, az egyháznak arra kell példát mutatni, hogy egymás testvérei vagyunk. Ha Pál akkoriban úgy mondta, hogy *„Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő”*, akkor mi ma hozzátehetjük, hogy Krisztusban nincs sem szlovák, sem magyar, *„mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (Gal 3,28.)*

Az ünnepséget a városi gimnáziumban tartott ebéd zárta. A *'sütemények-torták gyöngyszeme'* egy, az ipolysági gyülekezet templomát ábrázoló ostya-torta volt:

Bár a meghívó szerint délután a ***Zvončeky*** kórus koncertjére is sor került volna, ez végül elmaradt.

Örömmel térhetett haza mindenki, hogy együtt örülhettünk testvérgyülekezetünk tagjaival e szép kettős ünnepükön.

Szakács Tamás

Az Ipolysági templom története

Drahí bratia, milé sestry, dôstojný brat generálny biskup, vznešený brat senior, milá sestra farárka, sestry farárky, bratia farári, vážený pán primátor, vážený pán prednosta mestského úradu, ctení hostia, slávnostné zhromaždenie.

„Toto je deň, ktorý dal nám Pán“

Ako sa hovorí cesty božie sú nevyspytateľné a ja tu stojím pred vami na dnešnej dvojslávnosti po uplynutí desiatich rokov zase ako zborový dozorca.

Dovoľte mi teda, aby som vás čo najsrdečnejšie privítal, ako v mene celého nášho cirkevného zboru, tak i v mene svojom v tento výnimočný deň.

Sú výročia posvätenia chrámu, sú aj okrúhle výročia, sú aj storočnice a taktiež sa konajú aj inštalácie zborových farárov.

Ale dní, kedy sa stretávajú dve udalosti takéhoto rangu — 100 rokov vysvätenia chrámu a zároveň inštalácia zborovej farárky určite nie je veľa.

Stručná história cirkevného zboru a chrámu.

Prvá písomná zmienka o evanjelickom a.v. cirkevnom zbore Šahy bola zaznamenaná v roku 1837. Toho času mal cirkevný zbor 36 členov a bol pričlenený ako diaspora k Teranom. Do roku 1903 počet evanjelikov v Šahách vzrástol na 128. Vtedajší biskup Dr.Baltik považoval za potrebné zriadiť v Šahách misijné centrum, nakoľko teriansky zbor vzhľadom na nárast počtu evanjelikov v Šahách sa už nedokázal sám o nich postarať.

I keď bol tento cirkevný zbor počtom malý, Pán vzbudzoval v ňom vždy horlivých pracovníkov, ktorí nenechali započaté dobré dielo zahynúť a malý počet evanjelikov vo viere utvrdzoval. A tak, keďže šahanskí evanjelici ešte svoj chrám Boží nemali a služby Božie a prisluhovanie sviatostí sa dialo v škole, rozhodli sa postaviť si chrám.

V roku 1900 preto seniorálny konvent zvolil výbor, ktorý sa mal starať o stavbu chrámu. Predsedom sa stal Ladislav Ivánka, podpredsedom Karol Kubányi, zapisovateľom Štefan Krupek, pokladníkom Adolf Králik a čestným predsedom gróf Otto Stainlein. Veľkou oporou cirkevného zboru bola toho času i horlivá evanjelická rodina šľachticov Gregersenovcov. Stavbu kostola odsúhlasilo na svojom zasadnutí Župné zastupiteľstvo Hontianskej župy v roku 1903.

Po odkúpení pozemku od mesta Šahy bola stavba vydaná staviteľovi Ľudovítovi Slančokovi, ktorý so stavbou ihneď začal. Kostol bol stavaný v novogotickom štýle a úspešne dokončený.

A tak bol z milosti Božej chrám Boží v Šahách 4. októbra 1906 biskupom Dr.Fridrichom Baltikom vysvätený.

Fridrich Baltík, doktor teológie svoje gymnaziálne štúdiá ukončil v Banskej Štiavnici, teologické v Bratislave, Viedni, Bazileji a v Halle. Bol aj gymnaziálnym profesorom v Banskej Bystrici. V roku 1870 ho volia za farára v Liptovskom Mikulášia, v roku 1890 za biskupa. Ako biskup pôsobil v Balašských

Kedves testvéreim, tisztelt jelenlevők!

Engedjék meg hogy az ipolysági ágostai hitvallású evangélikus egyházközség nevében nagy szeretettel üdvözöljem kedves határon túli testvéreinket, a Felsőpetényi gyülekezet képviselőit, Szakács Tamás lelkésszel az élen, üdvözöljük a testvéri ipolysági református egyházközösséget Izsmány Jónás lelkészúrral az élen, üdvözöljük továbbá szádi és szakálosi testvéreinket ezen a mai kétszeres ünnepünkön.

„Ez az a nap, mit az Úr szerzett!”

A mai napon ugyanis egyszerre ünnepeljük templomunk fölszentelésének kerek évfordulóját — méghozzá a századikat —, és ezzel egy időben gyülekezetünk lelkészét iktatjuk.

Bizonyosan mondhatjuk, hogy nincs sok olyan nap, amikor két ilyen rangú esemény, mint a 100 éves templomszentelési hálaünnep és gyülekezetünk lelkésznőjének iktatása, egy napra esik.

Hadd ismertessem gyülekezetünk rövid történetét!

Az ipolysági evangélikus gyülekezetről fennmaradt első írásos emlék 1837-ből származik. Ebben az időben a 36 fő a terényi gyülekezet szórványa volt. 1903-ra az ipolysági evangélikusok száma 128-ra nőtt. Az akkori püspök, dr. Baltik, önálló istentiszteleti helység kialakítását tartotta szükségesnek, miután a terényi gyülekezet, tekintettel az ipolysági evangélikusok számbeli növekedésére, már nem tudott gondot viselni róluk.

Igaz, hogy a gyülekezet kicsi volt, de az Úr már a kezdetektől fogva mindig adott lelkes munkásokat, akik nem hagyták veszni a megkezdett munkát és a kevés lelket számláló közösséget újra meg újra megerősítette. Így, amikor az istentiszteleteket még az iskolában tartották, elhatározták, hogy saját templomot építenek.

1900-ban az esperesség külön testületet állított fel, mely a templom építéséről gondoskodott. A testület elnöke Ladislav Ivánka, alelnöke Karol Kubányi, jegyzője Štefan Krupek, pénztárosa Adolf Králik és tiszteletbeli elnöke gróf Otto Stainlein lettek. A gyülekezet nagy adományozója abban az időben egy buzgó evangélikus család volt, a mészáros Gregersenov családja. A templom építésére az engedélyt Hont megyétől kaptuk meg 1903-ban.

Miután sikerült megvenni a várostól az építési telket, Ľudovít Slančok építészt bízták meg a kivitelezéssel, aki azon nyomban neki is látott. A templom neogót stílusban épült, és sikeresen be is fejezték.

Isten szeretetéből így 1906 október 4-én dr. Fridrich Baltik püspök úr felszentelte az ipolysági templomot.

Fridrich Baltik, a teológia doktora, gimnáziumi tanulmányait Bánská Štiavnicán, teológiai tanulmányait Pozsonyban, Bécsben, Bázelben és Halléban végezte. Besztercebányán gimnáziumi tanár is volt. 1870-ben Liptó Mikuláson parókus lelkésszé, 1890-ben püspökké választják Balassagyarmatra. Gazdag a fordítói és írói

Ďarmotách. Bohatá je jeho publikačná a prekladateľská činnosť.

V roku 1910 boli Šahy pripojené ako fília k zboru Ipolyvece v Maďarsku. Toho času služby Božie odbavoval Juraj Timko kaplán z Balašských Ďarmôt a neskôr Aladár Dedinszky farár z Ipolyvece, ktorý aj vykonával správu cirkevného zboru až do r. 1918.

V roku 1918 sa Šahy vracajú späť ako dištriktuálne. misijné centrum, o ktoré sa stará hontiansky seniorát vysielaním kňazov k odbaveniu služieb Božích raz mesačne v slovenskej a maďarskej reči. Matrične patrili Šahy v tom čase k Teranom. Postupne rástol počet evanjelikov v Šahách. V tom čase mal zbor 186 členov.

V roku 1938 sa Šahy vracajú do Maďarska pod správu duchovného v Ipolyveci brata Pavla Matusza.

V roku 1945 po skončení druhej svetovej vojny boli Šahy opätovne vrátené späť do hontianskeho seniorátu. Zbor ako misijné centrum t.č. spravoval Ján Dianovský farár v Teranoch. Neskôr sa o zbor staral Štefan Baláž farár v Hontianskych Tesároch za pomoci ostatných bratov farárov.

Počet evanjelikov v Šahách a jeho okolí opäť narastá, prichádzajú bratia evanjelici z Maďarska /presídlenci/. V dôsledku utvorenia okresného sídla prichádzajú z iných zborov za prácou robotníci, obchodníci, úradníci a tak počet evanjelikov vzrastá na 600 – 650.

V roku 1950 bol chrám Boží zvnútra obnovený, zaviedlo sa elektrické osvetlenie a 1.októbra 1950 bol seniorom Samuelom Bobálom vysvätený, dnes je teda tomu presne 56 rokov.

Vzrastom počtu evanjelikov narastá i túžba po založení vlastnej kňazskej stanice. V roku 1954 bol Generálnym biskupským úradom udelený súhlas k zriadeniu kňažskej stanice. Prvým farárom sa stal Juraj Meniar.

Po založení kňazskej stanice bolo potrebné postarať sa o najzákladnejšie potreby duchovného pastiera zboru , teda bolo potrebné zaobstarať vhodné bývanie. Presbyterstvo cirkevného zboru sa preto rozhodlo odkúpiť jeden z rodinných domov, ktorý bol na predaj. Napriek ťažkostiam a problémom, ktoré vznikli pri jeho odkupovaní, rodinný dom na Parkovej ulici č. 9 sa stal farským úradom Evanjelickej cirkvi a.v. v Šahách, kde sa nachádza i byt farára zboru.

Duchovnými pastiermi zboru od zriadenia kňazskej stanice boli:mnohí bratia farári a sestry farárky, z ktorých vďaka Bohu tu niektorí sú prítomní. O tomto období som referoval pomerne podrobne na našom minulom stretnutí výročia posvätenia chrámu.

V roku 1986 bol náš kostol znova zrenovovaný a opravený.

Z nášho cirkevného zboru vzišlo i niekoľko farárov, ktorí dnes pôsobia v cirkevných zboroch na rôznych miestach Slovenska. Sú to: Mgr. Marta Pohanková , Mgr. Jaroslava Myšiaková a Mgr. Miroslav Maťo.

V roku 2001 prichádza do nášho zboru kaplánka Hana Ševečková a jej príchodom sa začína odvíjať nová kapitola v živote zboru. Po zložení farárskych skúšok sa stáva námestnou farárkou a v roku 2006 po jednohlasnej voľbe vyvolenou zborovou farárkou. Už v začiatkoch jej

munkássága is.

1910-ben Ipolyság a magyarországi Ipolyvece leánygyülekezete volt. Ebben az időben Timkó György Balassagyarmati segédlelkész, majd Dedinszky Aladár Ipolyvecei lelkész tartotta az istentiszteleteket. Az utóbbi gondnoksága alá tartozott a gyülekezet 1918-ig.

1918-ban Ipolyság újra önálló körzet lett. A szlovák és magyar nyelvű istentiszteletekhez a lelkészeket a Honti esperesség küldte havonta egyszer. Ebben az időben Ipolyság anyakönyvileg Terényhez tartozott. Folyamatosan nőtt az evangélikus gyülekezet létszáma és már elérte a 186-ot.

1938-ban Ipolyság újra a magyarországi — ipolyvecei — Matúz Pál testvér lelki vezetése alá tartozott.

1945-ben, a második világháború végeztével, Ipolyságot újra a Honti esperesség alá vonták. A terényi lelkész, Ján Dianovský vezette a gyülekezetet és tartotta az istentiszteleteket. Később a gyülekezet Štefan Balážhoz, a Hontiansky Tesár-i lelkészhez tartozott, aki a több lelkésztestvérrel közösen látta el feladatát.

Az ipolysági és környékbeli evangélikusok létszáma a Magyarországról áttelepített családokkal újra nő, majd a város központtá válásának köszönhetően a más gyülekezetekből is Ipolyságra költöző munkások, kereskedők, hivatalnokokkal együtt már eléri a 600-650-et.

1950-ben a templomot belűről felújították és bevezették az áramot, az elektromos világítást. Október elsején Samuel Bobál esperes úr felszentelte a templomot, tehát 56 éve.

Az evangélikusok számának növekedésével megnőtt az önálló parókus lelkész utáni vágy is. 1954-ben engedélyezte a püspöki hivatal a lelkészi állás létrehozását, és az első lelkész Juraj Meniar lett.

A lelkészi állás létrehozása után szükség volt a lelki vezető legszükségesebb testi szükségleteiről is gondoskodni, azaz megfelelő lakóhelyet biztosítani neki. A presbitérium ezért úgy döntött, hogy egy eladó családi házat vásárol. Az adásvétel körüli nehézségek ellenére a Park utca 9. szám alatti családi ház lett az ipolysági ágostai hitvallású evangélikus egyház hivatala, ami egyben a gyülekezet lelkészének lakásául is szolgált.

A lelkészi állás létrejötte óta a gyülekezetnek több lelki vezetője is volt, akik közül, hála Istennek, néhányan a mai ünnepségen is jelen vannak. Erről az időszakról egyszer már bővebben beszámoltam az előző templomszentelési évfordulón.

1986-ban újra renováltuk, rendbe hoztuk templomunkat.

Gyülekezetünkből több lelkész is származik, akik ma az ország különböző gyülekezeteiben teljesítenek szolgálatot. Név szerint: Nt. Marta Pohanková, Nt. Jaroslava Myšiaková és Nt. Miroslav Maťo.

2001-ben érkezett közénk Hana Ševečková segédlelkész, és az ő érkeztével új fejezet nyílt gyülekezetünk életében. A lelkészvizsga 2006-os letétele után helyettes lelkészként folytatta munkáját. A lelkészválasztás egyhangú szavazatai óta választott lelkészünké lett. Már a

pôsobenia sme zažívali jej blahodarný vplyv na duchovný život v našom zbore, ktorý sa rokmi jej pôsobenia len utvrdzoval.

Ako roky plynuli, čoraz častejšie sa začalo uvažovať o obnove a skrášlení nášho kostolíka k stému výročiu posvätenia chrámu. Uvažovali sme, čo asi cítili a akí museli byť oduševnelí naši predkovia pred 100 rokmi. Na rad prišli konkrétne kroky a zváženie našich možností. Začala zbierka na chrám, na ktorý cirkevníci prispeli a prispievajú podľa svojich možností. Pomáhajú či už finančne alebo svojimi schopnosťami, skúsenosťami, prácou. S úžasom sme sledovali ich ochotu darovať. Zo zozbieraných peňazí bo opravený organ, fládrovali sa lavice a ostatné drevené súčasti, bola uložená nová dlažba, vymaľovali sme vnútrajšok kostola a čiastočne aj zvonku. Maľovala sa veža a plechové súčasti strechy, namaľovaný bol plot. Všetkým patrí naša vďaka, sestrám z reformovaného zboru a setrám zo Sazdíc za riadenie v kostole, sazdickému bratovi dozorcovi za obetavú všestrannú pomoc.

Bolo by ťažké bez obavy vynechania niekoho, menovať všetkých ktorí k výsledku dnešného sviatočného dňa prispeli. Nemôžeme však obísť človeka, ktorý tu bol najčastejšie, ktorý vždy vedel zasiahnúť, opraviť čo bolo treba, usmiať sa a povzbudiť keď sa nás niekedy zmocňovali obavy a kládli sme si otázku : "Dokážeme to?" Asi už mnohí tušíte, že ide o nášho brata kurátora Pavla Hudeca. Vďaka Palko bácsi.

Naše poďakovanie patrí aj primátorovi mesta Ing. Jánovy Lőwymu, ktorí nás podporil veľmi výrazným finančným príspevkom a prisľúbil nám pomoc aj v budúcom roku na pokračovanie opráv kostola. Ďakujeme aj nadácii Illyés z Maďarska za pridelené financie.

Ďakujeme darcom, z ktorých si mnohí neželeli byť menovaní a ktorí svoj príspevok dávali cielene napríklad na dlažbu, ktorú môžeme obdivovať. Poďakovanie patrí aj svedomitým majstrom, ktorí pracovali na našom chráme veľakrát na hranici svojich možností.

Čo sme dosiahli vidíte okolo seba. Samozrejme nechceme ustať a ďalším krokom bude renovácie strechy , jej izolácia, ktorá je nutnosťou hlavne kvôli umárajúcej horúčave v letných mesiacoch. Čaká nas aj vonkajšia úprava priečelia kostola.

Všetky tieto naše ambície by však ostali len v polohe chladného skrášľovania studenej kamennej stavby, keby tento krásny kostol nemal neslúžiť ako miesto kde sa chcú ľudia schádzať a počúvať Slovo Božie.

Veríme, že naše spoločenstvo veriacich bude mať skrze vedenia sestry Hanky Ševečkovej vlyv na svoje užšie aj širšie okolie ba i na celé naše mestečko. Veríme, že tak ako okoloidúci do chrámu počas opráv vchádzali a poobdivovali šikovnosť majstrov a krásu výsledkov ich roboty, tak spomalia a vojdú v čoraz hojnejšom počte a budú obdivovať a žasnúť nad Slovom a tým čo sa našej sestre farárke darí v práci s mládežou, deťmi s rodinným spoločenstvom a čo má a bude mať stúpajúcu tendenciu.

kezdetek óta éreztük áldásos hatását gyülekezetünk lelki életére. A későbbi években ez a hatása mélyült, erősödött.

Az évek múltával egyre gyakrabban gondoltunk arra, hogy a századik templomszentelési hálaünnepre templomunkat újból kicsinosításuk. Átélhettük, hogyan érezhettek elődeink, mekkora elhatározás élhetett a lelkükben 100 évvel ezelőtt. Sorra előkerültek a konkrét feladatok és lehetőségeinket is számba kellett vennünk. Elkezdtünk gyűjteni a templomra, és az egyháztagok lehetőségeikhez mérten adakoztak, adakoznak ma is. Van, aki anyagilag, van, aki szaktudásával, tapasztalatával, munkájával járul, járult hozzá. Ámulattal követtük adakozási kedvüket. Az összegyűjtött pénzből javíttattuk az orgonát, felújítottuk a padokat, és a többi fából készült tárgyainkat is, új kövezetet készítettünk, kifestettük belülről — és részben kívülről is — a templomot. Kifestettük a tornyot és a tető bádogrészeit, és a kerítést. Mindannyian köszönettel tartozunk a református gyülekezet és a százdi gyülekezet asszonyainak a templom kitakarításáért, és százdi felügyelőnek áldozatos, sokoldalú segítségéért.

Attól tartok, nehéz lenne bárkit megnevezni, aki a mai ünnepünkhöz ne segített volna. Mégsem kerülhetünk ki egy embert, aki a legtöbb időt töltötte itt, mindig tudta, hol, mit kell még megjavítani, mosolyával hogyan kell lelket önteni belénk, amikor a gondok között föltettük a kérdést: „Képesek vagyunk mi erre?” Azt hiszem, többen is sejtitek már, hogy gondnokunkról, Hugyec Pálról van szó. Köszönjük Palkó bácsi!

Köszönettel tartozunk még a város polgármesterének, Ján Löwynek, aki kiemelkedő összeggel támogatott minket és megígérte, hogy jövőre, a további felújítások során sem hagy magunkra. Köszönjük még a magyarországi Illyés alapítványnak a pénzbeli hozzájárulását.

Köszönet azon adományozóknak, akik nem akarták, hogy megnevezzük őket, és akik adományaikat adott céllal adták, például a padló elkészítéséhez, melyet megcsodálhatunk. Köszönet jár még a lelkiismeretes mestereknek, akik sok esetben lehetőségeik határán voltak, mégis itt dolgoztak templomunkon.

Amit elértünk, az most mind megtekinthető körülöttünk. Természetesen nem akarunk itt megállni, és a következő lépésben a tető felújítása következik. Szükség van a tető hőszigetelésére is, főként a nyári hónapok kínzó hősége miatt. Vár még ránk a templom külső homlokzatának rendbehozatala is.

Minden igyekezetünk csak a hideg kövek hűvös ékesítésének szintjén maradna, ha ez a szép templom nem szolgálna olyan találkozóhelyül, ahova az emberek azért gyülekeznek, hogy Isten szavát hallhassák.

Hisszük, hogy hívő közösségünk Hana Ševečková vezetésével jó hatással lesz mind a szűkebb, mind a bővebb környezetére, sőt, egész városunkra. Hisszük, hogy úgy, ahogy, a felújítások idején a járókelők benéztek a templomba és megcsodálták a mesterek ügyes kezének munkáját és annak gyönyörű eredményét, úgy, ha lassacskán is, de egyre gyakrabban benéznek és elámulnak az Úr Igéjén és azon, hogy lelkésznőnk mi mindent ki tud hozni ifjúságunkból, a gyerekekből, a családokból, és apránként az egész közösségből.

Nedá mi ešte nespomenúť niekoľko paralel , ktoré ma pri čítaní o oboch bratoch biskupov napadli. Jeden bol a jeden je hrivnou našej evanjelickej cirkvi, obaja vyštudovali teológiu v Bratislave. Obaja neskôr študovali v nemecky hovoriacich krajinách-Dr. Baltik vo Viedni, Bazileji, Halle. Dr. Klátik v Berlíne, Erlengene,Heidelbergu , Mníchove. Obaja publikačne plodní a k tomu všetkému melódia ich priezvísk-Baltik-Klátik.

Sme veľmi poctení prítomnosťou nového brata generálneho biskupa v našom zbore.

Bratia a sestry je mi potešením, že môžeme dnešný deň byť spolu, že sme účastníkmi Božej milosti dožiť sa stého výročia posvätenia nášho chrámu a byť účastnými slávnostného uvedenia našej milej sestry Hanky do funkcie zborovej farárky. Ďakujem Vám.

Teraz poprosím o príhovory našich vzácnych hostí.

Nem hagyhatom ki, hogy néhány párhuzamot meg ne osszak most, amit a két püspök úrról olvasván fedeztem fel. Az egyik annak idején volt egyházunk meghatározó személyisége, a másik pedig napjainkban az. Mindketten Pozsonyban tanultak teológiát, és utána mindketten német földön folytatták tanulmányaikat. Dr. Baltik Bécsben, Bázelben és Halléban, Dr. Klátik Berlinben, Erlangenben, Heidelbergben és Münchenben. Mindketten sokat publikálnak és ennél már csak a nevük dallama rímel jobban Baltik-Klátik.

Sokan gyűltünk ma össze a gyülekezetben, ahol köztünk van az új elnökpüspök urunk is.

Kedves testvéreim, köszönöm, hogy Isten kegyelméből együtt lehettünk ezen a csodálatos kettős ünnepen, hogy megélhettük templomunk fölszentelésének századik évfordulóját, és részt vehettünk lelkésznőnk, Hanka hivatalba iktatásán.

Erős vár a mi Istenünk!

Most kérem a drága vendégeket, hogy mondják el köszöntéseiket (hozzászólásaikat.)

Látogatás Budapesten

A Felsőpetényi gyülekezet október 8-án délután ellátogatott Budapestre, ahol megtekintettük a Luther Márton életét bemutató vándorkiállítást.

A felsőpetényi gyülekezet 30 fővel képviseltette magát. A reprezentatív kiállítás látványától sok új ismerettel és élménnyel lettünk gazdagabbak.

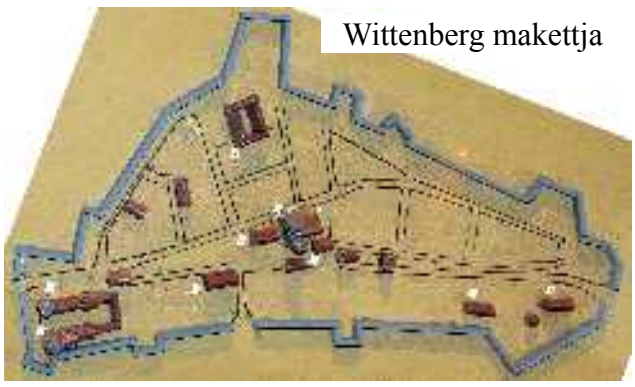

Wittenberg makettja

A látogatást követően gyönyörködtünk Budapest csodálatos panorámájában.

Valamennyiünk nevében köszönet a részvételi lehetőségért.

Laczkovszky Jánosné

Palánta—Tár

Az arzanoi gyerekek evangéliuma — Marcello D'Orta gondozásában

Marcello D'Orta olasz gyerekeknek tartott hittanórái tapasztalatából gyűjtötte össze az *Isten ingyér teremtett bennünket* c. könyvében található írásokat. A gyerekek a maguk tudásával, huncutságot sem nélkülözően fogalmazták meg az órákon hallott bibliai történeteket. Mulattatóak a maguk nyíltszívű gyermeki voltával, ugyanakkor elgondolkodtatóak is. Érdemes olvasni nemcsak gyermekeknek, hanem felnőtteknek is.

Beszélj Izsák feláldozásáról

Élt egyszer egy nagyon öreg ember, Ábrahám, akinek volt egy kis fiúja, Izsák, és Isten közéjük állt.

Egyik nap Isten azt mondta: *„Ábrahám, fogd a fiadat, vidd föl a hegyre, kösd össze szorosan és öldd meg. Ha szeretsz, megteszed a kedvemér"*.

Ábrahám nemakarta megölni a fiát, de muszáj volt.

Miközben mentek, Izsák nem tudta, hogy ő lesz leáldozva, és amikor fölértek a hegyre és Ábrahám megrakta a tüzet, megkérdezte tőle, hogy hol a sütnivaló bárány vagy kecskegida. És Ábrahám őszintén szólva azt mondta: *„Te vagy az"*.

Aztán a tüzelőre kötözte Izsákot és fölemelte a kést. Ebben a pillanatban ott termett egy angyal és elkapta Ábrahám kezét. Azt mondta: *„Láttuk, hogy nem voltál szófogadatlan, bravó! Mára elég lesz: többet nem kell a fiadat megölnöd"*.

És Ábrahám és Izsák visszamentek a faluba.

Ez a történet olyan furcsa, hogy szerintem csak kitalálták.

Értelmezd Jézus mondását: „Szeressétek ellenségeiteket"

Ez a mondás azt jelenti, hogy mindenkinek szeretni kell egymást, nem úgy minta kutya meg a macska.

Mint az irgalmas szamaritánus a példabeszédben, amikor meglát a földön egy ellenséget, felöltözteti és fölsegéli.

Ez az ellenség olyan volt, mint egy barát az ellensége szemében.

Piscinolában fogalmuk sincs mi fán terem az irgalmas szamaritánus, főleg odaát a biliárdteremben, mert ha egy golyó közeleb van a célgolyóhoz, rögtön azt mondja a pofa, hogyhát az övé és nem a másiké, azé a szarházié.

Énnekem is van ellenségem, mégpedig a nővérem, de most nem mondhatom meg mért.

Én pedig szeretnék jóba lenni vele, de egyszerüen nem birok!

Film—Tár

E rovatunkban filmajánlókat közlünk. Nem kizárólag keresztyén vagy keresztyén témájú filmekkel foglalkozunk, de természetesen olyanokkal, amelyeknek keresztyén szemmel is van mondanivalója. A rovat lehetősége azért vetődött fel, mert időnként — a szerkesztő kérésére — egyházunk *Ifjúsági óra* című lapjának küldtem filmajánlókat. Annak érdekében, hogy gyülekezetünket is elérjük ezen írásokkal, e helyütt is közölünk időnként egy-egy kedvcsinálót. *(A filmek DVD-n rendelkezésre állnak, így ha van néhány főnyi érdeklődő valamelyik film megtekintésére, természetesen lehetőség van a gyülekezetben levetíteni! Bátran jelentkezzen bárki, aki megtekintené egyik-másik alkotást!)*

Reformáció-recept

Avagy Luther a filmvásznon

Mire van szükség egy reformhoz? Általában elmondhatjuk, hogy először is egy olyan állapotra, amely miatt sokan elégedetlenek. Ez azonban még elégtelen; pusztán attól, hogy egy állapot elégedetlenségre ad okot, még semmi nem változik. Szükséges természetesen valaki, aki nemcsak sopánkodik a visszás állapotokon, hanem javítani is akar rajta. Azonban még ez sem elegendő a változáshoz. A javító szándékú emberek közül olyanra van szükség, akinek van is ötlete arra, miképp kellene felszámolni az áldatlan állapotokat. Ám még ez sem elég. Az ötletgazdák közül olyanra is szükség van, akinek a helyzete emellett lehetővé is teszi, hogy lépéseket tegyen. Szükséges hát egy megfelelő támogatói háttér — sokféle értelemben szorul támaszra a reformember: elvi egyetértők támogatására is, de megfelelő hatalommal rendelkezőkére is.

Hasonlóan feltehetjük a kérdést: Mire is volt szükség a reformációhoz? Ez már természetesen speciálisabb kérdés, hiszen itt nem társadalmi kérdésekről van szó, hanem a politika mellett mélyebben húzódó vallási, kegyességbeli problémákról, és legvégsősoron hitkérdésekről. Abban bizonnyal római katolikus testvéreinkkel is egyetértünk, hogy a késő-középkori egyház életét sok fekélytől felhólyagosodottnak kell diagnosztizálnunk. Az áldatlan állapot tehát adott volt a reformációhoz. Tömegek voltak elégedetlenek vele — nem véletlenül látták úgy, hogy a pápa egyháza csupán anyagi kincseket halmoz, nem pedig lelki kincseket oszt meg az emberekkel. Nem véletlen hát, hogy amikor új pap (Joseph Fiennes) érkezik a városba, az ács (mintegy a nép nevében is megnyilvánulva) kelletlenül fogadja az újabb *'pénz-beszedőt'*. Hiszen nem tudni, ki fia-borja, mi szél is hozta ide. Mi más, minthogy újabb adományokat gyűjtsön a pápa számára az egyház nevében?

Egy alkotástól, még ha történelmi témát dolgoz is fel, nem vonhatjuk meg — nem is kell megvonni — azt a jogot, hogy éljen a művészi szabadsággal. Ezért ne lepődjünk meg, hogy néhány elem a nagyszerű filmben a fantázia terméke. A fontos szerepet betöltő nyomorék kislány nemcsak a romantika húrjait pendíti meg, hanem az életközeliséget is szolgálja: úgy látszik, mégsem pusztán egy *pénzbehajtó* érkezett a városba, amikor új papot kaptak, hanem valaki, aki együtt érez velük.

Erre kellett rájönniük az embereknek, amikor Márton atya saját kezűleg temeti el az ács öngyil-

kossá lett fiát. Nem hajlandó ugyanis elfogadni a hivatalos egyházi álláspontot, miszerint ez annyival nagyobb bűn volna mondjuk a paráznaságnál vagy lopásnál, hazugságnál, hogy emiatt Isten kegyelme már ne adhatna neki bűnbocsánatot. Természetesen már ezekben a jelenetekben is bontogatják leveleiket reformátorunk alapfelismerésének csírái, a kizárólag kegyelemből való megigazulás tanítása.

Azonban a receptben tovább kell lépni, hogy el is készülhessen a menü, és ne csak topogjunk a konyhában tanácstalanul. Az áldatlan állapotokhoz adott már valaki, aki változtatni szeretne. Ahhoz azonban, hogy tenni is tudjon valamit, támogatókra van szükség. Először is lelki támogatásra. Ki más lehetne erre alkalmasabb személy, mint lelki atyja, Staupitz (Bruno Ganz)?

Elgondolkodtató, vajon nélküle eljutott volna-e az ágostonos szerzetes addig, hogy reformátorrá legyen? Hiszen mint lelki atyja, sok impulzussal szolgált, amely meghatározó volt a későbbiekben. Hiszen a villámló vihartól való félelmében szerzetessé lett joghallgató csupán egy önmarcangoló, lelkiismeretét eltúlzó szerzet, aki csupa unalmas apróságokat gyón meg lelkiatyjának, semmi komoly bűnt. Igen, mert a Lélek által élesebb az ember szeme, és ami mások szemében apróság, arról felismerte, hogy olyan hatalmas bűnök, amelyek csak Isten ítéletét vonják magukra.

Ezért kell Staupitznak mintegy kezdőlökést adnia a reformációhoz a kegyelem hangsúlyozásával — a filmben pl. arra tanítja szerzetesét, hogy amikor gyötrik a bűnök, akkor mondja Istennek: *„Tiéd vagyok, ments meg!”* Ez már a kegyelemtan előzetese! (Igaz, tulajdonképpen ezt maga Luther is mondja a film legelején a viharban...)

Mindemellett a humanizmusból származó *ad fontes* (magyarul: *vissza a forráshoz*) elvének keresztyén adaptációjával is megajándékozza lelki gyermekét, amikor ezt mondja neki, magyarázva, miért küldi Wittenbergbe: *„Elküldelek a forráshoz, a Szentíráshoz.”*

Az igazság ereje annyira magával ragadó volt Wittenberg új egyetemén, hogy idővel az új tan mindenkit meggyőzött. Ezzel máris ott áll a recept papírján a háttérország. Azonban mindez kevés lett volna önmagában. A támogatás elvi szinten nem elég. Elengedhetetlen elem, hogy olyan valaki is az újító mellé álljon, akinek befolyása is van az eseményekre, akinek hatalom is adatott. Így került a történelemkönyvekbe elengedhetetlen szereplőként Bölcs Frigyes. Nem véletlen, hogy Sir Peter Ustinovra találták ki e szerepet, mert kiváló alakításában valóban kiemelkedik személyisége.

A bölcs jelző alapján mint egy komoly uralkodóra gondol a történelem — a filmbeli alakítása szerint azonban sokkal találóbb volna (a legnemesebb értelemben) Ravasz Frigyesnek nevezni. Mert még a bölcsesség is kevés ahhoz, hogy a reformátort megmentse a máglyától! Ehhez valóban arra a ravaszságra van szükség, amellyel a választófejedelem kicsalja az ígéretet a fiatal királytól Luther védelmére.

Már e jelenetben is szertefoszlik a komolyság vádja, és sokkal inkább egy idős korú, de lélekben fiatal, sőt pajkos gyermek jelenik meg. (Hasonlóan a gyermek türelmetlen kíváncsisága bújik elő, amikor a frissen készült újszövetség-fordítást veszi át.)

E sorok bebillentyűzője számára a film tulajdonképpen egyetlen direkt nemtetszést kiváltó részlete Katharina von Bora (Claire Cox) egyik jelenetben tanúsított viselkedése.

Valahogy nem illik a képbe, hogy egy apáca, aki épp a reformátor tanainak hatására ugrott ki, aztán feleségül ment hozzá, ennyire hisztérikusan tör ki, amikor arról van szó, hogy a *'reformhit'* akár annak elindítója életébe is kerülhet, és szinte már nem is csak kiabálja, hanem egyenesen sikoltja: *„Harcoljon valaki más! Süssenek meg valaki mást, mint egy nyársra tűzött disznót!"*

Nemcsak a Bölcs Frigyesről alkotott kép árnyalódik e filmben, de egyházunk atyjáról alkotott közkeletű hősies kép is. A 95 tétel kitűzését is valami heroikus tettnek szoktuk tekinteni — pedig ez egy egyszerű cselekedet volt, amellyel az egyetemi berkekben megszokott módon a hirdetőtáblán (a vártemplom az egyetemi templom volt!) kezdeményeztek vitákat a professzorok vagy a diákok.

(A filmmel ellentétben Luther nem a nagyközönségnek szánta, hanem egyetemi tanároknak, diákoknak — mutatja az is, hogy latinul tűzte ki, így a tömeg nem érthette.) Végképp hősi magatartásnak szoktuk tekinteni a wormsi birodalmi gyűlésen való bátor kiállását. A film rámutat, hogy nem erről van szó. Egyenesen megijed, amikor haladékot kér — jogos a vád követelése, miszerint volt bőven ideje átgondolni írásait.

Igaz, nem egyszerűen bőrét félti, hanem elsősorban lelkiismeretével kell megvívnia: nem könnyű az egyháznak való engedelmesség és az Istennek való engedelmesség közül választani. Örök tanulság azonban, hogy amikor a kettő ellentmondásba kerül, nem tehetünk mást, mint amit az apostolok is a nagytanács előtt: *„Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek." (Csel 5,29b.)* Ne higgyük, hogy ma, bármelyikünknek könnyebb választása lehetne, amikor a külső, emberi elvárásokkal szemben megpróbál Isten szavának engedelmeskedni! Luther sok érdemét mondhatnánk el, valójában csak egyetlen van: **Krisztus ismeretét, Isten megtestesült Igéjét semmiért és senkiért nem tagadta meg. Ez a reformáció valódi receptje!**

Szakács Tamás

Kép—Tár

Csoportkép a Luther vándorkiállítás alkalmából a Budai várban

Alföldi István és Kiss Andrea esküvője

Keresztút—Levél
A Felsőpetényi és Ipolyvecei Evangélikus Gyülekezetek Hírlevele
Csak belső használatra!

Következő számunk várhatóan **2007. februárjában** jelenik meg.